

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA ROZVOJOVÝCH STUDIÍ

Gabriela Freislerová

**Srovnání životní situace vybraných menšin jihovýchodní
Asie v USA**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Simona Šafaříková

Olomouc, 2012

Prohlašuji, že jsem uvedenou diplomovou práci vypracovala sama a že jsem
vedla veškeré použité zdroje.

V Olomouci dne 13.12.2012 .....

Podpis

Touto cestou bych ráda vyjádřila poděkování všem, kteří mě podporovali a inspirovali při psaní této práce. Poděkování za zajímavé podněty a pomoc při vypracování diplomové práce patří mé vedoucí práce Mgr. Simoně Šafaříkové.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Gabriela FREISLEROVÁ**
Osobní číslo: **R09944**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Mezinárodní rozvojová studia**
Název tématu: **Srovnání životní situace vybraných menšin Jihovýchodní Asie v USA.**
Zadávající katedra: **Katedra rozvojových studií**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl diplomové práce: Cílem diplomové práce je srovnat a analyzovat situaci menšin jihovýchodní Asie v USA a prozkoumat odlišnosti a podobnosti jejich života v jednotlivých státech.
Struktura: 1. Úvod 2. Cíle práce 3. Metodika práce 4. Historie hmonzkého etnika a vliv historických událostí na jejich současný stav 5. Historie vietnamského etnika a vliv historických událostí na jejich současný stav 6. Současná situace Hmongů v USA 7. Současná situace Vietnamců v USA 8. Porovnání současné situace Hmongů a Vietnamců v USA 9. Diskuse 10. Závěr 11. Shrnutí (v anglickém jazyku) 12. Použité zdroje
Diplomová práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách: vytvoření výběrové bibliografie k tématu /únor - březen 2010) rešerše literárních pramenů (duben 2010) analytická část práce (květen - říjen 2010) zpracování výsledků (listopad 2010) formulace závěrů (březen - duben 2010) odevzdání DP (prosinec 2011)
Rozsah grafických prací: grafy a mapy dle potřeby doplňovány v textu
Rozsah průvodní zprávy: 70 - 80 normostran textu, 20 000 - 22 000 slov základního textu + práce včetně všech příloh v elektronické podobě
Datum zadání diplomové práce: 29.1.2010
Termín odevzdání diplomové práce: 14.5.2011

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 20 - 25 tisíc slov
Forma zpracování diplomové práce: tištěná
Seznam odborné literatury:

Millett, Sanda: *The Hmong of Southeast Asia*, Lerner Publications Company, Minneapolis, 2002. Chan, Sucheng: *Hmong Means Free: Life in Laos and America*, Temple University Press, Philadelphia, 1994. Parker, E. James: *Covert Ops: The CIA's Secret War In Laos*, Naval Institute Press, New York, 1995. Yang, Shoua: *The Formation and Maintenance of the Hmong-American Organizations*, Yang, Pa Nhia D.: *Midwestern Political Science Association, 2008 Annual Meeting* Tatman, Anthony: *Hmong History, Culture, and Acculturation: Implications for Counseling the Hmong*, *Journal of Multicultural Counseling and Development*, Oct2004, Vol. 32 Issue 4, p222-233, 12p. *Financial Management in Hmong Immigrant Families: Change and Adaptation*, *Hmong Studies Journal*, 2008, Vol. 12, p 144-157, 14p. Sangmi, Lee: *Searching for the Hmong People's Ethnic Homeland and Multiple Dimensions of Transnational Longing: From the Viewpoint of the Hmong in Laos*, *Hmong Studies Journal*, 2009, Vol. 10, Special section p1-18, 18p.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Simona Šafaříková
Katedra rozvojových studií

Datum zadání diplomové práce: 27. ledna 2010
Termín odevzdání diplomové práce: 13. května 2011

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

L.S.

Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 16. listopadu 2011

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíle práce	10
3	Metodika práce	11
4	Migrace, uprchlictví, vzdělávací systém a Spojené státy americké.....	12
4.1	Uprchlíci.....	14
4.1.1	Současný status přesídlení uprchlíků v USA.....	15
4.2	Charakteristika vzdělání v USA.....	16
4.2.1	Základní a střední vzdělání	16
4.2.2	Univerzitní studium	17
4.2.3	Školy speciální.....	17
5	Historie hmongského etnika a vliv historických událostí na jejich současný stav.....	18
5.1	Obecné informace a raná historie.....	18
5.2	Vliv historických událostí na migraci Hmongů do USA.....	22
5.2.1	Válka ve Vietnamu (1964–1975)	22
5.2.2	Komunistický režim v Laosu	24
6	Hmongové v USA.....	27
6.1	Hmongská rodina v USA	28
6.1.1	Chudoba a hmongská rodina.....	28
6.2	Hmongové, život v uprchlických táborech a následná nesnadná migrace do USA.....	29
6.3	Hmongská kultura v USA	30
6.4	Hmongové a gender	31
6.5	Hmongové a vzdělání v USA	32
6.6	Hmongové a jejich pracovní pozice v USA.....	37
6.7	Příklad nevládní neziskové organizace zabývající se problematikou Hmongů v USA	38
6.7.1	Hmongské americké společenství (Hmong American Partnership – HAP)	39
7	Historie vietnamského etnika a vliv historických událostí na jeho současný stav	42
7.1	Obecné informace	42
7.2	Raná historie.....	42
7.3	Evropané a jejich příchod do regionu.....	43
7.4	Vliv historických událostí na migraci Vietnamců do USA	44
7.4.1	Vznik komunistické strany Indočíny	44
7.4.2	Válka ve Vietnamu.....	44
7.4.3	Vietnam po roce 1975	45
7.5	Hodnoty, tradice a zvyky	45
8	Vietnamci v USA	47
8.1	Vietnamská imigrace v USA.....	47

8.2	Demografický a socioekonomický přehled.....	50
8.3	Vietnamci a vzdělání v USA	51
8.4	Vietnamci a angličtina	51
8.5	Vietnamská rodina v USA	51
8.6	Genderové problémy spojené s migračním procesem	53
8.7	Vietnamci a jejich pracovní pozice v USA.....	53
8.8	Demografický a sociologický průzkum	54
8.9	Legální a nelegální vietnamští migranti.....	55
8.10	Příklad nevládní neziskové organizace zabývající se problematikou vietnamského obyvatelstva v USA	55
8.10.1	Vietnamsko-americká iniciativa pro rozvoj („The Vietnamese American Initiative for Development“ - Viet-AID).....	55
9	Srovnání životní situace Hmongů a Vietnamců v USA.....	57
9.1	Socioekonomické charakteristiky hmongské a vietnamské populace v USA.....	57
9.2	Vzdělání	58
9.2.1	Středoškolské vzdělání	58
9.2.2	Univerzitní vzdělání	59
9.2.3	Jazykové schopnosti a dovednosti	60
9.3	Příjem a chudoba.....	61
9.4	Pracovní příležitosti	61
9.5	Kultura, dodržování tradic.....	62
9.5.1	Dodržování náboženských tradic.....	62
9.5.2	Bydlení a jeho stabilita	63
9.6	Důvody pro opuštění vlasti.....	64
10	Perspektivy budoucího vývoje USA z hlediska populační struktury.....	65
11	Závěr	66
12	Shrnutí	68
12.1	Summary.....	68
13	Použité zdroje.....	70
14	Přílohy.....	84
14.1	Hmongská populace v číslech:.....	84
14.2	Podíly vietnamské populace ve federálních státech USA	85

Seznam zkratek

- CBP: Ochrana amerických cel a hranic (U. S. Customs and Border Protection)
- ČLR: Čínská lidová republika
- DHS: Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost v USA (Department of Homeland Security)
- GED: Diplom všeobecného vzdělání (General Education Diploma)
- HAP: Hmongské americké partnerství (Hmong American Partnership)
- ICE: Americký imigrační a celní úřad (U. S. Immigration and Customs Enforcement)
- INA: Přistěhovalecký a národní zákon (Immigration and National Act)
- MPI: Institut migrační politiky (Migration Policy Institute)
- OIS: Úřad imigračních statistik (Office of Immigration Statistics)
- OMB: Úřad pro management a rozpočet (Office of Management and Budget)
- SSSR: Svaz sovětských socialistických republik
- UNHCR: Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees, zkráceně The UN Refugee Agency)
- UNICEF: Dětský fond OSN (United Nations International Children's Emergency Fund, zkráceně dnes United Nations Children's Fund)
- USA: Spojené státy americké (United States of America)
- USCRI: Americký výbor pro uprchlíky a imigranty (U. S. Committee for Refugees and Immigrants)
- VDR: Vietnamská demokratická republika

Vysvětlení pojmů

Foreclosure - specifický právní proces, ve kterém se věřitel snaží obnovit rovnováhu dlužníkovu úvěru, který přestal splácet půjčku věřiteli, tím, že jej nutí k prodeji jeho aktiv, které následně použije jako zástavu pro půjčky. [1]

Legal Permanent Resident Status (dále v textu jen „LPRs“) - statut umožňující osobám narozeným v zahraničí trvalý pobyt na území USA. Tyto osoby se mohou později stát občany Spojených států díky procesu naturalizace („naturalization“). [2]

Naturalizace - právní a administrativní postup, jímž získává státní příslušnost osoba, která se v daném státě nenarodila. Člověk tímto procesem získá stejná či podobná práva jako občan, který se v daném státě narodil. Člověk musí splňovat základní podmínky, které jsou téměř všude stejné (např. dobu, po kterou člověk musí legálně pobývat na území daného státu; slib, kterým se naturalizovaná osoba zavazuje dodržovat zákony daného státu). [3]

Naturalizované osoby - osoby narozené v zahraničí a žijící v tomto případě v USA, které díky procesu naturalizace mohou využívat skoro stejných výhod, práv a povinností jako rodilý občan Spojených států, včetně hlasovacího práva. [4]

Sociální mobilita - pohyb sociálních subjektů (jednotlivých osob) v sociálním prostoru tvořeném soustavou sociálních pozic.

Uprchlík - podle definice UNHCR - osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z rasových, náboženských nebo národnostních důvodů, či z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů. Není schopna přijmout, nebo vzhledem k uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti a nechce nebo se nemůže do vlasti vrátit.

U. S. Census Bureau - Americký úřad pro sčítání lidu. Tento statistický úřad zpracovává data o americkém obyvatelstvu a národní ekonomice USA s cílem poskytovat aktuální, relevantní a kvalitní data a služby. Sčítání obyvatel a domácností provádí každých deset let. [5]

Zelená karta v USA - název, jenž se používá pro přistěhovalecká víza do USA. Majitel karty získává právo na trvalý pobyt na území Spojených států a většinu ostatních práv, které mají občané USA (kromě práva volit a být volen). Držitel Zelené karty může v USA pracovat, studovat, volně se pohybovat, svobodně z USA vycestovat a znovu přicestovat bez potřeby získávání dalších víz. Držitel Zelené karty získává právo na sociální zabezpečení,

zdravotnické služby, vzdělání a jiné zabezpečení za stejných podmínek, jako občané USA. Zelená karta se vydává na dobu neomezenou. Po pěti letech od udělení má držitel právo požádat o udělení občanství. [6]

1 Úvod

Národnostní rozmanitost Spojených států amerických vznikla v důsledku různých historických vlivů a podnětů. Pro představu si uvedme několik příkladů, proč lidé opouští své domoviny a migrují do USA – splnění „amerického snu“, diktatura, či nestabilní vládní režim původní země, nedostačující nabídka pracovních příležitostí, strach o život, strach z perzekuce způsobený např. podporou opoziční strany ve volbách, sympatizováním s „nesprávnou“ stranou ve válce, apod.

Důvodů, proč opustit svou rodnou zemi, je nespočet. Většina z nich je zásadní a neodkladná.

Asiatů, kteří opouští své domoviny s vidinou lepšího života, či ze strachu z pronásledování, je ve Spojených státech mnoho. Hmongové a Vietnamci jsou v tomto ohledu etniky s velmi zajímavou historií a v některých případech s pádnými důvody, proč co nejrychleji opustit region, z něž pocházejí (Hmongové zejména).

Tento fakt je hlavním důvodem, proč jsem ve své diplomové práci zvolila právě tato dvě etnika. Jejich rozhodnutí uprchnout, imigrovat do Spojených států vzniklo z obdobných příčin, ale rovněž se liší. Často pocházejí ze stejné země, či minimálně regionu, ale přitom zde žili rozdílným životem. Spojuje je válka ve Vietnamu.

Bylo pro mě zajímavé a přínosné zjišťovat, do jaké míry jsou životy dvou asijských národů podobné, či rozdílné, jak jsou schopny přizpůsobit se životnímu stylu a trendu občanů Spojených států, nebo naopak, jaké s příchodem do velmi odlišné společnosti mohli a mohou mít obtíže.

2 Cíle práce

V mé práci si kladu za cíl najít rozdíly a společné rysy života Hmongů a Vietnamců v USA a výsledné poznatky porovnat, analyzovat a vyhodnotit.

Tato etnika mají společné rysy, pochází ze stejné oblasti a shodné události je donutily k tomu, aby opustili své domovy. Mým cílem je vyhodnotit situaci Hmongů a Vietnamců, zjistit, jaké důvody je vedly k migraci, jaké jsou následky tohoto činu a najít možná řešení, dále se pokusit zjistit, kde je život pro tato etnika přijatelnější.

V této práci prvně zpracovávám historická fakta a obecnou charakteristiku jihovýchodoasijských menšin, abych mohla uchopit nejdůležitější momenty jejich života a zjistit, s jakými problémy se v USA potýkají, proč opustili svou vlast. Také se snažím zmapovat pohled USA na tuto problematiku.

3 Metodika práce

Při zpracování tématu diplomové práce je využito několika druhů zdrojů. Vzhledem k limitovanému množství relevantních zdrojů v českém jazyce je využito značného množství zdrojů v jazyce anglickém. Anglicky psané zdroje jsem překládala, analyzovala a vybrala ty, které byly pro mou práci podstatné a relevantní.

Při zpracování diplomové práce byly využity tyto metody: sběr dat, jejich analýza a kompilace získaných informací. Práce byla zpracována především na základě internetových zdrojů, využity byly však i poznatky z editovaných knih a publikací zabývajících se danou tématikou.

Převážná většina literatury zabývajících se problematikou Hmongů je dostupná na internetových stránkách www.hmongstudies.org, kde lze nalézt vědecké články o Hmonzích, studie zabývajících se jejich zdravotním stavem (fyzickým i duševním), vzděláním, prací, apod.; každoročně zde vychází výroční zprávy, nové statistické údaje o Hmonzích v jednotlivých státech USA. Velké množství informací jsem čerpala z online databází přístupných z univerzitní sítě. Využívala jsem zde hlavně dat z databází JSTOR a EBSCO, kde jsem vyhledávala odborné články k problematice hmongského a vietnamského života v USA, studie zabývajících se problematikou vzdělanosti těchto menšin, apod.

Data týkající se vietnamské menšiny v USA jsem čerpala z webových zdrojů <http://www.vietnamesestudies.org/>, <http://www.asian-nation.org/>, často také z dat amerických statistik, např. z „Migration Policy Institute“.

Hojně jsem využívala data z webových stránek amerických statistických úřadů, převážně z:

- U. S. Census Bureau: <http://www.census.gov/>,
- Migration Policy Institute: <http://www.migrationpolicy.org/>,
- Migration Information Source: <http://www.migrationinformation.org/>, a dalších statistik.

Prvně se zaměřuji na obecný úvod o migraci a uprchlictví, vzdělání v USA, následně se zabývám historickými událostmi, které ovlivnili odchod Hmongů z jejich domoviny a jejich situací v USA. Stejně strukturuji i další část práce, kde se zaměřuji na historické události, které ovlivnily odchod části vietnamského etnika do USA a jejich život v USA. V další kapitole vyhodnocuji a analyzuji rozdíly a podobnosti života Hmongů a Vietnamců v USA.

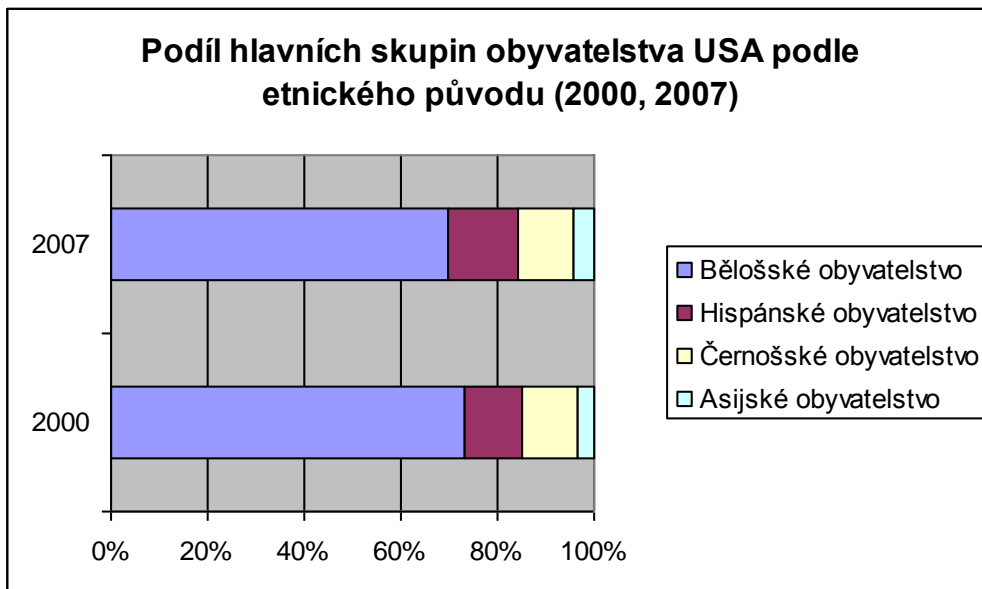
4 Spojené státy americké - migrace, uprchlictví a vzdělávací systém

Tato kapitola pojednává obecně o migraci a uprchlictví v USA a slouží jako úvod do hmongské a vietnamské problematiky v USA, kdy příslušníci těchto etnik přicházeli a přicházejí do Spojených států jako uprchlíci, či imigranti.

Migrace bývá častým tématem americké veřejnosti a přitahuje také pozornost politiků, zejména v době pomalého pracovního růstu. Příliv imigrantů znamená příliv levné pracovní síly, kterou preferuje mnoho zaměstnavatelů před dražšími, legálními pracovníky. Imigranti tak zabírají mnohé pracovní příležitosti. Na druhou stranu je nutno říci, že imigranti vykonávají ne tolik atraktivní a chtěné práce, která se netěší velké oblibě u americké populace. Tento stav je důležitý pro kvalitní výkon a stav americké ekonomiky. Dá se tedy říci, že příchod migrantů, kteří jsou ochotni pracovat, je výhodný jak pro USA, tak pro imigranty. [7]

V grafu se můžete podívat, jaké zastoupení mají etnické skupiny v USA.

Graf č. 1: Podíl hlavních skupin obyvatelstva USA podle etnického původu

Zdroj: U.S. Census Bureau, 2007

Jelikož se americký Úřad pro sčítání lidu ve svých průzkumech neptá na imigrační status obyvatel, používá se ke sčítání nelegálních imigrantů („unauthorized immigrant“) tzv. reziduální metoda („residual method“).

Reziduální metoda odhaduje počet nelegální populace jako celkový počet cizinců, sečtených průzkumem nebo sčítáním lidu, mínus počet legálně žijících přistěhovalců. [8]

Metodologie uváděná Ministerstvem pro vnitřní bezpečnost („Department of Homeland Security“) je následující: aby se odvodila nelegální populace, jsou odhadovány další dva objemy populací:

1. celková populace cizinců žijících v USA („foreign-born“) v určitém čase
2. legálně trvale bydlící populace v ten samý časový moment.

Nelegální populace se tedy vypočítá jako rozdíl hodnot bodu 1. a hodnot bodu 2. [9]

Jsou to tedy osoby zbylé po odečtu legálních přistěhovalců (držitelů „LPRs“) od celkového součtu cizinců žijících v USA. Metoda funguje poměrně dobře, jelikož studie ukazují, že naprostá většina nelegálních imigrantů odpovídá na průzkumy a jsou tedy prezentováni v oficiálních amerických statistikách společně s legálně žijícími cizinci. Detailní odhady doby pobytu nelegálních asijských přistěhovalců lze získat z průzkumů asijských migrantů žijících v USA, které se přímo ptají na okolnosti vstupu do USA. [10]

V USA žilo odhadem 11,78 milionu nelegálních imigrantů (leden 2007), ve srovnání s rokem 2000, kdy zde žilo 8,5 milionu nelegálních imigrantů. Mezi lety 2000 a 2007 vzrostla nelegální populace o 3,3 milionu osob (28 %). Průměrný roční růst nelegální populace v tomto období byl 470 000 osob. [11]

Nelegální populace není neměnná skupina osob, ale mění se v čase. Někteří se stávají součástí nelegální populace USA, jiní naopak změní svůj nelegální statut - například obdržet legální povolení, vycestováním ze země nebo úmrtím.

Ilegální imigranty reprezentují především mladé věkové skupiny. V roce 2007 36 % nelegálních osob bylo ve věku 25–34 let. Věková skupina 18–24 byla zastoupena 16 %. Naopak lidé starší 55-ti let tvořili pouze 3 % všech ilegálních osob v USA. U ilegálních obyvatel byl průměrný mužský věk 30 let, ženský pak 31 let. [12]

Děti tvoří příliš početnou skupinu nelegální populace, protože většina dětí nejsou imigranti, ale narodili se již ve Spojených státech (tzv. „native-born“).

Nelegální imigranti jsou obecně méně vzdělaní než legální cizinci nebo ti, kteří se narodili na území USA. 85 % nelegálně pobývajících mužů ve věku 25–44 let jsou téměř stejně úspěšní na trhu práce jako krajané narození v USA. Ovšem pouze 55 % nelegálně pobývajících žen ve stejné věkové skupině se podílí na trhu práce. Není tudíž překvapivé, že u nelegálních obyvatel průměrný rodinný příjem je mnohem nižší a chudoba značně vyšší než u legálních imigrantů. [13]

Každým rokem provádí americké Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost (dále jen DHS) donucovací akce, které se týkají stovek tisíc cizích národností. Tyto akce zahrnují zadržování, věznění, vyhoštění či návrat do vlasti osob cizích národností, které jsou v rozporu s Imigračním a národním zákonem („Immigration and Nationality Act“ - INA). Takovými osobami mohou být lidé:

- kterým byl odňat legální status pro nedodržení podmínek pro vstup do USA,
- lidé, kteří se dopustili násilného činu,
- překupníci drog a další.

Hlavní odpovědnost za prosazování imigračního práva má kromě DHS také „U. S. Customs and Border Protection“ (dále jen CBP) a „U. S. Immigration and Customs Enforcement“ (dále jen ICE). První oddělení je zodpovědné za kontrolu příchozích osob a ICE je zodpovědné za vymáhání imigračního práva v rámci USA.

Hmongové a Vietnamci nepřichází do Spojených států amerických nelegálně tak často, jako např. občané Střední a Jižní Ameriky. Jejich nelegální migraci brzdí také fakt, že nejsou občany sousedních či geograficky blízkých států.

Ve spojitosti s Vietnamci (převážně z Jižního Vietnamu) vznikl pojem „Boat people“ („lodní lidé“), kdy na neprostorných lodích, většinou v katastrofálním stavu, cestují uprchlíci, ilegální přistěhovalci, nebo žadatelé o azyl. Termín přišel do běžného používání během pozdních sedmdesátých let 20. století s masovým odchodem vietnamských uprchlíků z komunisty kontrolovaného Vietnamu po Válce ve Vietnamu. [14]

Je nutno říci, že pro Hmongy, jako lidi bez státu, má termín uprchlík pozitivní konotace. Ale pro Vietnamce, kteří uznávají svou národní identitu přes 2 000 let, termín uprchlík znamená odloučení od mateřské země a má často velmi negativní konotace.

Např. také Číňané v Kambodži a Vietnamu, kteří se bránili asimilaci z generace na generaci, preferují termín "Číňan v zámoří", místo uprchlíka, protože toto označení zahrnuje vykořeněnost. [15]

4.1 Uprchlíci

Uprchlíci jsou, jak ukazuje definice, lidé, kteří přežili válku, politické násilí, hrozby z pronásledování, obrovské rodinné, majetkové ztráty a ztráty sociálního statusu. Po útěku z domoviny očekávají nuzné podmínky a strádání v uprchlických táborech. Situace se nezlepšuje ani v nové zemi, v tomto případě USA. Uprchlíci doufají v lepší život, ale kvůli nedostatku potřebných dovedností a nízké úrovni jazykových znalostí získávají většinou práci

s nízkým mzdovým ohodnocením. Osvojování jazyka, právní podpora, pracovní příležitosti, bydlení, sociální služby, ekonomická a sociální podpora jsou nově přichozím k dispozici. [16]

Vzhledem k útrapám a traumatickým zkušenostem spojených s nuceným odchodem se může snadno stát, že se zhorší zdravotní stav uprchlíků (především po psychické stránce) a může být nenávratně poškozen, či ještě zhoršen při nezvladatelných situacích (jako např. neschopnost najít si práci). Stávají se tak zranitelnou skupinou. V USA existuje velké množství poradenských center, neziskových organizací, které se zabývají touto tematikou, ale velká část těchto lidí je velmi hrdá a raději se trápí dál, než aby se pokusila svůj problém vyřešit.

V roce 2007 Světový výzkum uprchlíků („The World Refugee Survey“ sestavený USCRI) uvedl, že je 14 milionů lidí, kteří se potkali tváří v tvář s definicí slova uprchlík, a celkem 26 milionů lidí je vnitřně přesídleno. Ve Spojených státech amerických se usídlilo více uprchlíků než v jakékoli jiné zemi v roce 2008. [17]

4.1.1 Současný status přesídlení uprchlíků v USA

Jak již bylo zmíněno, ve Spojených státech žije vyšší množství uprchlíků než v ostatních státech světa. V roce 2009 se 62 011 uprchlíků usídlilo právě v USA - což je 73 % z celosvětového počtu 84 657 uprchlíků. Celkový počet přiznaných uprchlíků v USA mezi roky 1975 a 2008 je zhruba 2,6 milionů (velká část těchto uprchlíků pochází právě z jihovýchodní Asie). [18]

V roce 2008 přibýlo nejvíce uprchlíků v Kalifornii (9 480), následoval Texas s 5 130 uprchlíky a Florida s 3 723. Do země přichází hlavně mladí lidé v produktivním věku. Pouze malé procento je nezletilé a seniorů přichází zhruba 20 % u obou etnik.

Populace vietnamských přistěhovalců rostla rychleji než ostatní imigrační skupiny během 70., 80. a 90. let v USA.

Více než polovina vietnamských uprchlíků a imigrantů v USA v roce 2008 byla tvořena ženami (51,8 %). V porovnání s touto hodnotou pro USA celkově, kde 50,2 % tvoří ženy, můžeme říci, že se Vietnamci nijak nevymykají genderové struktuře přistěhovalců.

Jedním z faktorů, způsobující tuto skladbu, je fakt, že většinou do USA přechali mladé páry, či celé rodiny, jelikož pro Vietnamce i Hmongy je rodina velmi důležitá. [19]

4.2 Charakteristika vzdělání v USA

Pro americký systém vzdělávání je charakteristický vysoký stupeň decentralizace. Zajištění vzdělání je v kompetenci jednotlivých států USA a federální vláda hraje pouze roli okrajovou, kde zajišťuje převážně grantové programy. Tyto programy mají za úkol stimulovat zvýšení úrovně výuky ve veřejných školách. Místní jurisdikce hrají významnou úlohu v řízení veřejných státních vzdělávacích institucí, a to na úrovni okresů nebo místních samospráv.

Vzdělávací systémy se v jednotlivých státech USA liší, proto jejich systém nelze jednoduše charakterizovat. Nemají jednotné vyučovací osnovy, pouze pokyny ustanovené federální vládou, jak postupovat při výuce dotovaných federálních programů, a to na veřejných, i na soukromých školách.

V USA existuje velké množství nestátních škol, a to už od úrovně škol mateřských. Často mají status privátních škol (většinou církevních). Na soukromých školách je úroveň výuky ve srovnání se státními považována za vyšší. Studium na soukromých školách si většinou mohou dovolit lidé s vyššími příjmy, ale existují i stipendijní programy, které zvýhodňují žáky s výborným prospěchem. Studium na školách státních je bezplatné.

4.2.1 Základní a střední vzdělání

Základní a střední vzdělání zahrnuje celkem 12 roků vzdělávání, kdy všechny státy USA mají povinnou školní docházku, ale její délka je v každém státě jiná. Ve 30 státech je do 16 let věku, v dalších 9 státech do 17 let a v 11 státech a Washingtonu D.C. do 18 let věku.

Základní školní docházka je rozdělena mezi školy těchto stupňů:

1. *elementary school (základní)*
od mateřských škol do 5., resp. někde 6. třídy, eventuálně 8. třídy (v tomto případě následuje studium na high/secondary school),
2. *middle school/junior high school*
od 6. (resp. 7. v případě junior high school) do 8. třídy,
3. *high/secondary school (střední)*
od 9. do 12. třídy. [20]

4.2.2 Univerzitní studium

V USA existuje víc než 600 veřejných a zhruba 1800 soukromých vysokých škol (colleges) a univerzit. Každý federativní stát USA má svou vlastní univerzitu. Univerzitní studium je placené, kdy výše školného je nižší na státních školách. Studenti často využívají studentských půjček, které splácí až po ukončení studia. Čtvrtina univerzit a kolejí je řízena církví, ale školy jsou většinou otevřeny studentům všech vyznání. [21]

Akademické tituly na vysokých školách zahrnují:

1. *bakalářský stupeň*

Titul bakalář je obvykle udělován na základě čtyřletého denního studia.

2. *"Associate degree", nabízený na tzv. "community colleges"*

Vyžaduje dvouleté denní studium.

3. *Základní "graduate" titul - master's degree*

Požaduje obvykle jedno nebo dvouleté denní studium po bakalářském studiu.

4. *Vědecké doktorské tituly (Ph.D. nebo jeho ekvivalenty)*

Vyžadují nejméně 5-7 roků po bakalářském studiu. [22]

4.2.3 Školy speciální

Speciální školy jsou určeny pro studenty s různými druhy postižení či omezení. Asi 96 % těchto studentů navštěvuje běžné školy a pouze 4 % navštěvují školy speciální, z čehož plyne, že se jedná téměř o totální integraci postižených a znevýhodněných studentů do běžných škol. [23]

5 Historie hmongského etnika a vliv historických událostí na jejich současný stav

5.1 Obecné informace a raná historie

Hmongové jsou etnickou skupinou pocházející z jihovýchodní Asie, ale jejich přesný původ dosud stále není úplně vyjasněn. Mají jiné rysy než ostatní etnika v oblasti - světlejší pleť, výraznější rty a širší lící kosti, což jsou znaky, které antropology přivedly na domněnku, že pocházejí ze stepních oblastí Střední Asie, přesněji ze severu dnešní Číny a Mongolska. I když mohou pocházet z kterékoli z těchto oblastí, nejvíce antropologů se domnívá, že pochází z horských regionů jižní Číny a to hlavně kvůli jazykové podobnosti. Nejvíce Hmongů žije právě zde, v provinciích Kuang-si, Jün-nan, Kuej-čou a S'-čchuan. A odtud také přišli do zemí jihovýchodní Asie. [24]

První potvrzené důkazy o Hmonzích pochází z prvních čtyř století našeho letopočtu a byly vystopovány v Číně. V této době docházelo k častým povstáním a válkám. Hmongové se proti povstáním semknuli, aby si udrželi svobodu a své kulturní tradice. I když se některé čínské dynastie snažily Hmongy zotročit, nepodařilo se jim to. Proto se po ně v této době začalo používat oslovení „hmong“, což údajně znamená svobodný, volný člověk.

Z Číny přejali zemědělskou techniku „slash and burn“(metoda vypalování a vysekání porostu za účelem vzniku pole). Hmongové zde žili v horských oblastech, kde byly velmi dobré podmínky pro pěstování máku, ovšem špatné podmínky pro pěstování obilnin. Proto začali pěstovat mák za účelem produkce opia. Opium pak používali jako tržní plodinu, aby získali obilí, sůl, maso a další potřebné věci pro živobytí, které si nebyli schopni obstarat sami. [25]

V 19. století se Hmongové opět postavili čínské nadvládě, ale jejich povstání bylo roku 1881 potlačeno a spousta z nich následně odešla do horských oblastí na severu Vietnamu, Laosu a Thajska. Zde pokračovali v pěstování máku, ale začali pěstovat také kukuřici a rýži. Hmongové dodnes žijí jako zemědělci vypalující porosty pro vznik nových polí, ale jsou čím dál častěji omezeni nedostatkem půdy. Stává se tedy, že spousta z nich začíná žít usedle a pěstovat rýži na zavlažovaných polích. Chovají prasata, buvoly, kozy. Žijí skromně, to co vyprodukují, spotřebují, část svého zboží také chodí prodávat na trhy. Opium již produkují méně (jedním z důvodů jsou čím dál častější kontroly orgánem OSN pro kontrolu drog). [26]

Při určování údajů o počtu Hmongů se vyvstává problém v rozdílnosti slov Hmong“ a „Miao“, kdy termín „Miao“ označuje jednu z nejpočetnějších oficiálně uznaných národnostních menšin Číny, s populací téměř 9 milionů, kdy asi třetina celkové populace Miao sebe sama označuje za Hmongy. Problémem je, že tito Hmongové jsou jednou počítáni jako národ Miao, jednou jako Hmong a tím dochází k nepřehlednosti a rozporu v údajích o počtu Hmongů, ale i počtu Miao celkově. Národ Miao totiž není homologickým etnikem s jednotným jazykem, ale jsou to různé kmeny obyvatel s částečně shodnou kulturou. Příslušnost k této menšině je často dána jen administrativním rozhodnutím a neodpovídá kulturní, lingvistické situaci, nebo cítění daných obyvatel. [27]

Hmongské etnikum je roztroušeno v oblasti jižní Číny a v dalších státech jihovýchodní Asie. Hmongové jako jediní z těchto národů pronikli až do západních zemí. Důvody jejich odchodu z regionu popisují v následujících kapitolách. [28]

V roce 2002 byl počet Hmongů mimo Čínu víc než 1 420 000. [29] Asi 1 220 000 Hmongů žije v zemích jihovýchodní Asie a necelých 200 000 jich najdeme v zámoří. Odhady počtu Hmongů žijících ve Vietnamu, Laosu, Thajsku a Barmě jsou různé, pro příklad si uveďme čísla, která uvádí Tapp na základě sčítání obyvatel jednotlivých zemí:

- Vietnam: 787 604 (z roku 1995),
- Laos: 315 000 (2000),
- Thajsko: 124 000 (2000),
- Barma: 2 656 (2000). [30]

Na příkladu Vietnamu si můžeme demonstrovat, jak hmongska populace jako celek poměrně rychle roste. Zatímco v r. 1959 měla pouze 183 000 osob, v r. 1970 to bylo již 349 000, v r. 1989 558 000, v r. 1999 už 787 000 a v roce 2009 již 1 068 000 (poslední tři údaje pochází z oficiálních sčítání lidu ve Vietnamu). Hmongové se tak řadí mezi pět nejpočetnějších vietnamských menšin. [31] Hmongové dnes žijí roztroušeně ve vyšších polohách v mnoha vietnamských provinciích (nejjižněji v Nghe Anu ve středním Vietnamu) a i přes různorodost dialektů a řady zvyků se etnografové shodují na jednotnosti základů hmongske kultury.

Vysoká porodnost a často v nízkém věku (hmongske ženy často rodí děti ještě před dosažením hranice dospělosti) přispívají ke zvyšování izolace tohoto etnika a přispívá do značné míry i k jeho zaostalosti. Hmongové jsou velmi tradiční, jejich tradice zahrnují

bohatou ústní slovesností, mají svou tradiční hudbu a duchovní život (často silně ovlivněn animismem).

V Thajsku žijí Hmongové převážně ve vysokých nadmořských výškách, v oblastech mezi 1500 a 2100 m n. m. Život v horském členitém terénu je náročný a Hmongové jsou téměř odříznuti od komunikačních vymožeností a hlavně od elektřiny. Žijí v horách ve většině případů jako zemědělci, jsou jim zde často upírána občanská práva a stávají se obětmi thajského šovinismu.

Ve Vietnamu a Laosu docházelo také k násilnému přestěhování, i když v menší míře než v Thajsku. Zde měl přesun obyvatel souvislost s mezinárodně politickou situací a jednalo se o vyklizení ohrožených příhraničních oblastí s Čínou. Velké množství těchto lidí bylo a je násilně přestěhováváno do nížin a jsou vytrženi ze svého přirozeného prostředí. [32]

O podmínkách života necelých tří tisíců Hmongů v Barmě, kteří žijí poblíž čínských hranic, se mnoho neví. Nejhuře na tom byli laoští Hmongové po válce ve Vietnamu, po tom, co oblast opustil jejich spojenec, armáda USA. Mnoho z nich bylo pronásledováno a donuceno k migraci za svobodou do Thajska, následně pak do zámoří. Za posledních padesát let byli s krátkými přestávkami vystavováni dlouhodobému životu v bídě a mnozí z nich bohužel nepřežili.

Podle nářečí a barvy ženských šatů se Hmongové dělí na dvě základní skupiny:

1. Hmongy bílé („White Hmong“, jinak také „Hmong“)
2. Hmongy zelené, či modré („Green Hmong“ neboli „Mong“)

Toto členění Hmongů není jediné, téměř každý autor uvádí jiné (často uvádí skupin více, někdy až sedm) a nelze automaticky očekávat, že Hmongové patřící do dané skupiny, budou nosit jen oděvy v barvě dané skupiny, jen je barva pro ženský oděv dané skupiny Hmongů typičtější než barva jiná. Hmongské ženy nosí oděvy z vyšíváných pestrobarevných látek a zdobí se šperky a klobouky. Muži se většinou oblékají skromně a jednoduše.

Na Hmongy je v regionu jihovýchodní Asie stále nahlíženo, jako na zaostalé etnikum, které má nízký sociální status. To se projevuje kulturní izolací (v podstatě i geografickou, jelikož žijí v odlehlých horských oblastech). Hmongská společnost je patriarchální a výrazně převládá jednoženství. Muži se ke svým ženám chovají docela tolerantně, ale hlavní slovo mají vždy oni. Rozdíly mezi pohlavími jsou patrné hlavně v rozdělení úloh, kdy muž jedná jako zástupce rodiny s okolím, zatímco ženské místo je v domácnosti a na poli. To má za následek, že školní vzdělání je u dívek považováno za zbytečné. Do základních škol posílají

všechny chlapce, ale dívky jen některé. Většina z nich musí zůstat doma a vypomáhat na poli, aby se rodina uživila. Malým děvčátkům je případně povoleno projít nejzákladnějším kurzem prvních tříd, protože během školního roku posílá vietnamská vláda učitele pro nejnižší stupeň i do špatně přístupných horských oblastí. Tento stav je samozřejmě nedostačující a ovlivňuje následný vývoj tohoto etnika (podle mého názoru ovšem spíše negativním směrem). Podle Gar Yia Leeho bylo v roce 1995 54,3 % hmongských mužů v Laosu negramotných, žen 91,3 %.

Z vietnamského sčítání lidu z roku 1999 bylo zjištěno, že 69 % Hmongů starších 5 let ještě nikdy nechodilo do školy (82,3 % z těchto lidí tvořily ženy). I přes údajnou snahu vietnamské vlády zavést výuku do hmongských vesnic, jsou Hmongové znevýhodněni. Jelikož velká část z nich nemá peníze a fungují na bázi směnného obchodu, nemohou si dovolit platit školné (i když se platí až za každé třetí dítě). Navíc je gramotností v těchto zemích myšlena znalost jazyka většinového etnika a její gramatiky, což Hmongové až tak nevyužijí. Hmongské vesnice jsou při jednáních s úřady totiž zastupovány místním starostou, který jazyk většinového etnika ovládá. [34]

Vietnamská vláda má jen malou snahu o vyšší vzdělání mladých Hmongů z důvodu nezájmu o asimilaci tohoto etnika do vietnamské populace. Poslední dobou se tento stav začíná pomalu měnit za programové asistence UNICEF, kdy se vietnamská vláda snaží umístit do každé hmongské vesnice základní školu. Problémem ovšem zůstává, že rodiny nemají a nebudou mít peníze na školní pomůcky, které jsou k výuce potřeba. Tento stav proto může zapříčinit nižší návštěvnost těchto škol. [35] Kvůli všem těmto důvodům (a hlavně také proto, že jsou etnikem žijícím na okraji společnosti) jsou Hmongové často terčem pro křesťanské misionáře, převážně pro ty protestantské a pro některé sekty (hlavně z USA). Díky českému antropologovi, Tomáši Ryškovi, a převážně skrze jeho dokument *Zajatci bílého boha* a psané práce, jsme informováni o přehnaném úsilí protestantských misionářů a některých křesťanských humanitárních organizací mezi horskými etniky v Thajsku a Laosu (Ryška se ale zabývá hlavně etnikem Akhů, jejichž osud je ovšem v mnohém podobný osudu Hmongů).

Všechny aspekty dohromady poukazují na to, že Hmongové mají v zemích jihovýchodní Asie nelehké životní podmínky a možnost zlepšit svůj sociální status pro tento horský lid je a bude složitým úkolem.

5.2 Vliv historických událostí na migraci Hmongů do USA

Jelikož největší vliv na migrační trendy Hmongů (převážně laoských Hmongů) do USA měla válka ve Vietnamu, kdy se tito Hmongové postavili na stranu USA a po válce tím silně trpěli (byli perzekuováni a měli strach o své životy), a komunistický režim v Laosu, zabývám se v této podkapitole pouze těmito dvěma časovými obdobími, která jsou úzce spjata.

Pro tuto práci není až natolik zásadní rozepisovat detaily průběhu války ve Vietnamu, proto se snažím stručně a výstižně zachytit její nejdůležitější momenty.

5.2.1 Válka ve Vietnamu (1964–1975)

Válka ve Vietnamu byl ozbrojený konflikt, který se odehrával v letech 1956-75 na území Vietnamu a v příhraničí sousedících zemí. [36]

Jedna z příčin této války se dá najít v obavách USA ze šíření vlivu komunismu v jihovýchodní Asii. Z ekonomického hlediska byl pro USA velkou hrozbou, protože USA měly v této oblasti mocenské a ekonomické zájmy a ty se mohly uskutečnit pouze ve státech, kde aspoň z části fungovala liberální ekonomika a byla zde nezávisle vládnoucí vrstva.

Tento konflikt se začal nazývat válkou až v roce 1964 po incidentech v Tonkinském zálivu. Pro Spojené státy tento incident sloužil k zahájení odvetných náletů na severovietnamská města. Rezoluci o jihovýchodní Asii, která útoky umožňovala, americký Kongres schválil 7. srpna 1964 a došlo k zahájení letecké ofenzivy proti Severnímu Vietnamu. Cílem operací bylo zabránit severu v podpoře partyzánů na jihu. Oblasti na jihu byly také bombardovány, hlavně strategická Ho-či-minova stezka, po které byly převáženy zásoby ze severu. V lednu roku 1968 zahájila komunistická Fronta národního osvobození a Viet Cong nečekanou ofenzivu Tet (vietnamský svátek), kdy bylo napadeno přes sto měst včetně velvyslanectví USA v Saigonu. Následné kobercové bombardování si vyžádalo značné civilní oběti války a velké množství vážně zraněných lidí, popálených napalmem nebo otrávených defolianty zbavujícími stromy v džungli listí, aby se partyzáni neměli kde ukrývat.

V letech 1968-1969 bylo ve Vietnamu už přibližně 500 000 amerických vojáků. [37] I přesto, že USA nápor severního Vietnamu rozdrtily, politicky byl vítězem severní Vietnam, protože se začalo šířit hnutí mladých lidí proti válce, zejména v USA. Operace měla vliv na veřejné mínění v celém světě. Dalo by se říct, že USA začaly po této ofenzivě stahovat své vojáky a tím vrcholila válka ve Vietnamu.

V roce 1968 američtí politici přišli s myšlenkou vietnamizace války, kdy by proti sobě stáli jen severovietnamští a jihovietnamští vojáci a snížila by se tak americká účast. To se jim povedlo a došlo ke snížení na 265 000 amerických vojáků. Americký prezident Richard Nixon začal být důraznější v jednání, ale Čína i SSSR nadále podporovaly Severní Vietnam a partyzány. [38] Přestože idea vietnamizace selhala, americké stahování z Vietnamu pokračovalo. V roce 1971 poklesl počet amerických vojáků ve válce pod 200 000 a do jara 1972 jich bylo staženo dalších 45 000. [39]

Washington se začal přiklánět k jednání. Sever zpočátku jednání odmítal, ale další bombardovací ofenzíva jej dovedla k mírovým rozhovorům. V roce 1973 byla podepsána mírová dohoda mezi USA, Jižním Vietnamem, Viet Congem a Severním Vietnamem. [40] Severní Vietnam se ale svých plánů na sjednocení země nevzdal, v roce 1975 zahájil ofenzívu a v dubnu téhož roku padl Saigon. 2. července 1976 byla vyhlášena sjednocená Vietnamská socialistická republika. Ve Vietnamu zemřelo přes 56 000 amerických vojáků a výdaje dosáhly 135 miliard dolarů. [41]

5.2.1.1 Laos v době války

Pro tuto práci (a pro osud laoských Hmongů) je nejpodstatnější moment v době války ve Vietnamu, kdy USA na území Laosu zahájily operaci, z níž se nakonec stala jedna z největších a neutajovanějších ozbrojených akcí v historii. Americké zvláštní vojenské jednotky prováděly výcvik protikomunistických sil a také útoky na severní Vietnam bez vědomí amerického Kongresu. Piloti společnosti „Air America“ (tajná letecká jednotka CIA) bombardovali laoské území nejprve sami, ale pak vycvičili i thajské letce, příslušníky laoských rojalistických sil a právě také hmongské piloty. Výsledky této války byly příšerné, velmi silné bombardování (údajně větší než za bombardování Německa a Japonska za 2. světové války) zanechalo následky v Laosu dodnes. [42]

Je ale nutno podotknout, že po této válce Američané mysleli na své spojence. Brzy poté, co američtí vojáci opustili Saigon, začal Vang Pao s americkou pomocí organizovat emigraci svých spolubojovníků do USA. Nejprve se početné skupiny Hmongů uchýlily do Thajska a přes něj pak do Spojených států.

Podle Colbyho, bývalého šéfa CIA, byl Hmong Vang Pao největším hrdinou války ve Vietnamu. Až do smrti byl uznáván jako vůdce hmongské komunity (i v USA). V Laosu byl ve své nepřítomnosti odsouzen k trestu smrti a po zbytek svého života už zůstal v exilu a plánoval protikomunistický puč. Nikdy nepřestal doufat v návrat do rodné vlasti. V roce 2007

byl obviněn ze zosnování spiknutí proti současné laoské vládě (údajně sponzoroval nákup žoldáků, kteří by vládu v hlavním městě Vientiane svrhli), ale tato obvinění však byla pro nedostatek důkazů stažena. [44]

Během války ve Vietnamu zemřelo 17 000 hmongských vojáků a 5 000 hmongských civilistů a od války ve Vietnamu jsou Hmongové v oblasti velmi nežádoucí. Ti, kteří neuprchli, se bojí o své životy a o životy svých bližních. Nejhorší událostí poslední doby se pro Hmongy stala thajská deportace asi 4 500 Hmongů zpět do Laosu, kdy někteří z nich jsou válečnými veterány a bojí se, že na ně v Laosu čeká smrt. Tato deportace proběhla v prosinci roku 2009. Thajsko tyto Hmongy nepovažuje za politické uprchlíky, až na asi sto výjimek. Laos je ubezpečil, že se jim dostane milosti. OSN na Bangkok apelovala, aby Hmongy ze země nevykazoval. [45] Jak tato situace dopadla, se mi bohužel nepodařilo již dohledat.

5.2.2 Komunistický režim v Laosu

Laos si vydobyl svou nezávislost na Francouzích již v roce 1953. V roce 1954 došlo k porážce francouzské armády u Dien-Bien-Phu. Francie opustila Laos a Spojené státy zde začaly podporovat místní prozápadní vládu, která usilovala o obnovu laoské monarchie. [46]

Ženevská dohoda v roce 1954 ustanovila nezávislost Laosu, ale nevyřešila, kdo bude vládnout. Po střetech Pathet Lao (komunistické jednotky) s příznivci monarchie na jihu, se v roce 1961 k moci dostal neutrální princ Souvanna Phouma, ale ve Vietnamu již naplno propukla válka a neutrální Laosané se připojili na stranu Pathet Lao. Tím myšlenka kompromisu mezi levicovými a pravicovými silami ztroskotala a Laos se dostal do občanské války.

V roce 1975, po skončení války ve Vietnamu a nastolení socialistického režimu v Laosu, desetitisíce laoských Hmongů začaly utíkat za hranice. Další se na cestu vydávali v následujících letech. Existují odhady, že mezi roky 1975-1985 opustilo Laos přes 150 000 Hmongů. [47] Většina z nich se dostala do uprchlických táborů v Thajsku.

(Pozn.: V Laosu existovaly dva hmongské klany Ly a Lo, které se přely o to, kdo z nich má vyšší postavení ve společnosti. Klan Lo měl vyšší postavení dáno historicky, jelikož přišel do regionu první, ale Ly silně podporoval Francii v době kolonialismu a jeho privilegia začala růst. Konflikt mezi nimi pokračoval i v dobách války ve Vietnamu). [48]

Jak jsem již zmínila, už v roce 1961 vznikly v Laosu na popud americké vlády speciální jednotky, které měly bojovat proti levicovým partyzánům. Byl vybrán hmongský

klan Ly, jenž byl na straně pravicové vientianské vlády (jedním z důvodů byl i fakt, že Hmongové patří k nejpočetnějším menšinám v Laosu) a významným prostředníkem byl Vang Pao. Američanům se tedy během války podařilo obrátit část laoských Hmongů na svou stranu a vyzbrojit je. Zatímco vietnamští Hmongové bojovali proti Američanům po boku ostatních Vietnamců, laoští Hmongové se v čele s Vang Paem připojili na stranu USA.

Po válce začala Pathet Lao „převychovávat“ Hmongy – často v koncentračních táborech, používali proti nim chemické zbraně – různé kyseliny, kterými netvořili jejich těla, a podobné hrůzy.

Nepočetné hmongské proamerické skupiny v Laosu zůstaly (v oblasti Phu Bia severně od Vientianu) a jednou za čas znepríjemňovaly život Laosanů ozbrojenými přepady autobusů, únosy i zabíjením cestujících ještě v 80. a 90. letech. Poslední nepokoje proběhly v roce 2003, kdy na silnici mezi Vientianem a Vang Viengem uskutečnili další přepad a zastřelili i několik zahraničních turistů. V tomtéž roce byla zbylá část těchto Hmongů zajata.

Většina laoských Hmongů se však od těchto Hmongů distancuje. Tito bandité přežívali dlouho jen díky finanční i materiální pomoci (včetně výzbroje) od Hmongů ze Západu.

Osud, který postihl laoské Hmongy, byl příčinou vzniku hmongské komunity v USA, která dnes čítá více než dvě stě tisíc osob. Další, několikatisícová komunita žije ve Francii a poměrně početné skupiny lze nalézt i ve Francouzské Guyaně, v Austrálii či Kanadě. [49]

O hmongské houževnatosti svědčí fakt, že i komunity vzniklé na Západě si stále zachovávají své kulturní kořeny, navzájem mezi sebou komunikují přes internet i na velké vzdálenosti. Této komunikace se samozřejmě nezúčastňují Hmongové žijící v jihovýchodní Asii (nebo jen velmi zřídka). Kontakty se vzdálenými členy hmongského etnika vyústily v uspořádání společných konferencí v Minnesotě, Kuej-čou a Chu-nanu. Hudební i filmové nahrávky z amerických komunit se začaly šířit zpět do Asie, převážně do Laosu, odkud Hmongové pocházeli. Např. na větších tržnicích v laoských provinciích Xieng Khuang a Hua Phan (zde jsou Hmongové koncentrováni nejvíce) lze nakoupit v černých kopiích stovky kazet, cd a dvd s hmongskou tematikou. [50]

Kvůli všem těmto faktorům, jenž zásadně ovlivnily život hmongského etnika v oblasti jihovýchodní Asie, se člověk nemůže divit, že po válce docházelo k takovým markantním uprchlickým tokům. Část Hmongů se do nově nastěhovaných zemí asimilovala, část pořád žije se statutem uprchlíka, část by se chtěla někdy vrátit do vlasti. Takový život přináší utrpení a vrtkavou budoucnost, která se snad brzy změní a přinese novou naději těmto lidem.

V mé diplomové práci se zabývám pouze Hmongy, kteří uprchli do USA. Většina Hmongů, která do USA uprchla, pochází z Laosu, kde pro ně již nebylo bezpečno. Vietnamští Hmongové, kteří se za války připojili k vietnamským komunistům, zůstali většinou ve Vietnamu.

6 Hmongové v USA

Hmongové mají bohatou a bouřlivou minulost, kde ukázali svou sílu a pevnou vůli. Jejich komunita podporuje a vyzdvihuje roli rodiny, kdy každý člen hraje důležitou roli a má své poslání, kterým má rodinu udržovat a také zlepšovat její situaci. Hmongští lidé jsou často označováni jako tvrdě pracující národ, který si cení vzdělání.

Přibližně 56 % Hmongů přišlo do Spojených států před rokem 1990, dalších 31,4 % v rozmezí let 1990–1999 a zbylých 12,5 % po roce 2000. [51] Prvopočátky odchodu hmongského obyvatelstva byly způsobeny válkou ve Vietnamu a následkem hmongské spolupráce s americkými vojáky, jak jsem již podrobněji zmiňovala v předchozí kapitole. Další uprchlíci přicházeli vesměs za rodinami, či lepšími životními podmínkami, a aby opustili absolutně nevhodné podmínky pro život v thajských uprchlických táborech, kam utíkali neprodleně po skončení války ve Vietnamu.

Hmongské etnikum je jedním z nejpočetnějších asijských etnik žijící v USA. Jsou také nejrychleji rostoucím etnikem. Jejich počet se razantně zvýšil od devadesátých let, kdy jich ve Spojených státech žilo přibližně 94 000. V roce 2011 jich zde žilo 251 291 a jejich počet stále stoupá. [52] Největší koncentrace tohoto asijského etnika se nachází ve státech Kalifornie (91 224), Minnesota (66 181) a Wisconsin (49 240). V Minnesotě, ve městě St. Paulu a v Kalifornii, ve Fresnu žijí největší městské populace Hmongů v USA. [53]

V roce 2005 žilo v USA 51,3 % Hmongů zde narozených a 25,1 % naturalizovaných Hmongů (naturalizované osoby – viz vysvětlení pojmů). Jsou to de facto občané Spojených států amerických. Naturalizovány jsou většinou osoby, které obdržely povolení k trvalému pobytu před pěti a více lety. [54] Zbylých 23,6 % Hmongů nemá americké státní občanství. Z tohoto údaje plyne, že zbylých 76,4 % Hmongů občanství má (tento stav je velmi podobný i u ostatních asijských menšin žijících USA, kdy největší procentuální zastoupení má vietnamská menšina – 81,2 %).

Asi 35 % hmongských domácností v USA je jazykově limitováno, což přináší řadu problémů (např. při hledání práce, komunikaci s úřady). [55]

Velmi znevýhodněnou skupinou Hmongů ve Spojených státech, v oblasti sociálních výhod, jsou Hmongové s postižením. Těchto lidí je 11,3 % (z toho 55,8 % ve věku nad 65 let). O tyto lidi se tradičně stará rodina. Tento stav je ovšem lepší než americký průměr, který činí 14,9 %. Navíc v klasických amerických rodinách není zvykem starat se

o handicapované příbuzné. Hmongové se o handicapované příbuzné starají, i když nemají dostatek finančních prostředků. [56]

6.1 Hmongská rodina v USA

Hmongové mají v průměru více než dvakrát větší rodiny než je americký průměr, tzn., že v jedné hmongské domácnosti žije průměrně 5,3 osob. Hmongové také žijí v domácnostech ve větších počtech, v porovnání s ostatními asijskými menšinami v USA (např. Laosané 3,8 osob/domácnost; Vietnamci 3,3 osob; Kambodžané 3,9 osob). Tento fakt je s velkou pravděpodobností způsobován tradiční úlohou rodiny. Hmongové uznávají tradiční velkou rodinu - je to zvyk související s životem v horských oblastech, kdy rodina musí držet při sobě a ve všem si vypomáhat. Ostře vymezené etnické hranice a status menšiny v jejich domovině dává Hmongům silnější kolektivní identitu než ostatním asijským menšinám v USA, např. Kambodžanům, kteří jsou méně soudržní. Tato soudružnost funguje i v USA jako obranný reflex vůči negativním vnějším vlivům, které by mohly rodinu narušit. [57]

Rodiče více preferují narození syna než dcery. Syn totiž dále ponese rodinné jméno. Každý člen rodiny se stává členem otcova klanu. Příbuzní se stejným jménem se vzájemně nazývají bratry a sestrami. Klanoví lídři mají extrémní autoritu a dělají rozhodnutí za rodinu i jednotlivce. Klany mají i své poradce, léčitele a autoritáře. Hmongové jsou strukturováni jako nezávislý systém, kdy si o vzájemnou pomoc říkají mezi příbuznými.

6.1.1 Chudoba a hmongská rodina

Metodiku měření chudoby v USA vypracoval Úřad pro management a rozpočty (OMB), který stanovuje finanční minimum potřebné pro zajištění chodu rodiny. Pokud je reálný příjem rodiny nižší než stanovený minimální finanční příjem, ocitá se tato rodina a všichni její členové pod hranici chudoby. Výše minimálního příjmu se mění podle počtu členů rodiny a podle věkové struktury rodiny a každoročně se upravuje vzhledem k inflaci. V USA je hranice národní chudoby stanovena přibližně na 12 000 USD na osobu. [58]

Medián rodinného příjmu je u Hmongů 45 611 USD. Je důležité poznamenat, že odhadovaný příjem všech asijských etnik od devadesátých let značně vzrostl, což ukazuje sociální mobilita těchto etnik v americké společnosti a zvyšování životní úrovně těchto lidí. [59]

Z hlediska chudoby jsou na tom Hmongové nejhůře, chudoba zde sužuje 32,7 %. Tím se zdaleka nepřibližují americkým 10,2 % chudých obyvatel.

Zatímco poměr chudoby zůstává mezi Hmongy nepřiměřeně vysoký, je důležité říci, že odhadovaný počet chudých mezi hmongskými rodinami v roce 2000 se oproti devadesátým létům razantně snížil (z 66 % na téměř polovinu). [60]

Zhruba polovina občanů zmiňovaných čtyř jihoasijských menšin vlastní své domy (Američané v průměru 67 %). Tento stav ukazuje, že členové těchto komunit podstatně zvyšují svůj životní standard. Dosahováním tohoto socioekonomického postupu je typicky spojováno s dosažením takzvaného „amerického snu“. [61]

6.2 Hmongové, život v uprchlických táborech a následná nesnadná migrace do USA

Desetitisíce laoských Hmongů se tak po válce ve Vietnamu kvůli strachu o život rozhodlo pro útěk. Narozdíl od většiny běženců chtěli Hmongové zůstat co nejbliže laoské domovině a rozptýlili se hlavně v thajských utečeneckých táborech. Pro ty, kdo se do USA vydali, znamenalo rozhodnutí šok: ze zaostalých vesniček do světa nabitého technologiemi. [62]

Co se týče Hmongů v thajských uprchlických táborech, zhruba do r. 1985 dostala většina z nich azyl v některé ze západních zemí. Přibližně 40 tisíc jich odešlo do USA. V r. 2002 Tapp a Lee odhadovali, že mimo Asii žije přibližně 190 000 Hmongů. [63]

V roce 2004 se do USA přemístilo asi 15 000 hmongských uprchlíků, kteří předtím žili v neautorizovaném táboře situovaném na půdě buddhistického chrámu Wat Tham Krabok, asi 90 km od Bangkoku. [64]

Uprchlíci z této oblasti jsou více než z poloviny mladší patnácti let, což je unikátní. Charakteristickým pro tyto uprchlíky jsou také možnosti vzdělávání přístupné méně než polovině dětí a jen některým dospělým. [65]

Dalších 5 000 uprchlíků přišlo do Minnesoty, přesněji do Saint Paul, do části metropolitní oblasti, kde je odhadována největší městská hmongska populace na světě.

Život v thajských uprchlických táborech byl velmi těžký. Tábory byly přelidněné, špinavé, hlučné a neměly dostatečné zásoby jídla. Ženy popisovaly, jak byly koupelny vzdáleny daleko od obydlí a denní příjem vody na osobu byl jeden kbelík, či tři kbelíky pro celou rodinu na den. Jediná placená zaměstnání byla v nemocnici a ve škole. Například popelář za svou práci měsíčně dostal mýdlo a zubní pastu. [66]

Život v táboře se neztotožňoval s jejich vlastní identitou, znamenal pro ně nebýt Hmongy. Říkají, že Hmong je hrdý nezávislý člověk žijící v horách, ale v táboře se z něj stal jen uprchlík bez půdy a nezávislosti. Spousta Hmongů, žijících dnes v USA, o svých

vzpomínkách z uprchlických táborů nerada hovoří, většina z nich by toto období nejraději vymazala ze své paměti. [67]

V těchto podmínkách žili mnozí Hmongové spoustu let. Ti, kteří se rozhodli odejít do USA, museli vynaložit mnoho sil. Z výzkumu „New Pioneer in the Heartland: Hmong Life in Wisconsin“, který prováděla Jo Ann Koltyk jako svou disertační práci, bylo zjištěno, že se mezi Hmongy v uprchlických táborech šířily zvěsti o tom, že se dá v USA vydělat spousta peněz, ale že je těžké naučit se anglicky a najít si práci. Také slyšeli o zločinech a ganzích, a šířily se i takové pověry, že v USA existuje nestvůra s velkými zuby, která pojídá lidské maso. [68]

Američané věděli o jazykové bariéře, která bude v budoucnu Hmongům ztěžovat život v USA, proto vláda zařídila, aby se v uprchlických táborech v Thajsku vyučovala angličtina pro předcházení nepříjemnostem, spojených s budoucím přesídlením Hmongů do USA.

První vlna uprchlíků, která přišla do USA, prošla náročným přechodem. Bylo s nimi jen pár překladatelů, Hmongové měli nespočet otázek, které jim nikdo nezodpověděl. Nevěděli, jak sehnat jídlo, peníze na jídlo, jak získat práci, obávali se, že se ztratí, že nebudou vědět, jak se dostat z místa na místo jiné. Neznámo přineslo strach, frustraci a deprese. Někteří lidé nezvládli tento nátlak, odešli od rodin, často docházelo k nejhoršímu - páchali sebevraždy. Mnoho Hmongů se dodnes snaží vyrovnat se všemi těmito strastmi spojenými s odchodem z Asie do absolutně odlišného světa.

Když přišli do USA první hmongští uprchlíci, americký školský systém na ně nebyl připraven. Stávalo se běžným, že např. sedmnáctiletí Hmongové byli umístěni na první stupeň základních škol, často i do prvních, druhých tříd.

6.3 Hmongská kultura v USA

Hmongská rodina je spjata silnými vazbami a velmi se drží tradičních hodnot. Přesto, že již žijí v USA, často se shromažďují ve svých domech a místních parcích. Preferují žití blízko sebe, domy nejsou příliš přeplněné nábytkem, nejčastěji spolu rodina tráví čas v kuchyni, či obývacím pokoji. Hmongové jsou velmi skromní, neradi investují své peníze do drahých věcí, např. značkového oblečení, či luxusního nábytku. Šetří také v oblasti jídla, kdy se příliš nestravují mimo domov, ale spíše vaří doma, také třeba koupí prase, či krávu a maso po částech zamrazí. Ušetřené peníze často investují do automobilu, jelikož je pro ně možnost přepravy z jednoho místa do druhého velmi důležitá.

Při rozhodování má vliv názor všech členů domácnosti, i těch velmi mladých. Většinu zvyklostí dodržují i ve Spojených státech. Uznávají pět základních nejdůležitějších kulturních hodnot: širší rodinu a příbuzné, děti, náboženství, vzdělání a štedrost. Rodina je patriarchální, ale žena je živitelka, drží rodinnou kasu a stará se o širší rodinu a příbuzné. Prarodiče často hlídají děti, dohlížejí, radí a finančně vypomáhají. Starší děti fungují jako vzor pro děti menší, často se o ně také starají a učí je domácím pracím.

Hmongové jsou lidmi silně nábožensky založenými. Vyznávají hlavně animismus a šamanismus. Všichni Hmongové ale neuznávají animismus, existují i takoví, kteří vyznávají konfucianismus, buddhismus a křesťanství. Ve Spojených státech vyznávají hlavně šamanismus a křesťanství. Šamanismus je součástí animismu (tedy přírodních náboženství vyznávající duchy, bohy, věřící v sílu přírody), kdy šaman, jako duchovní vůdce komunikuje s duchy skrze rituály a místní lidé k němu chodí pro rady i pomoc. Dodnes se stává, že Hmongové v USA raději chodí pro pomoc k šamanovi a věří více bylinkám a přírodní léčbě než místním lékařům. [69]

Další typickou hmongskou vlastností je, že rodiče považují děti za svůj majetek (i přes vliv americké kultury). Osobní zodpovědnost a sebekázeň jsou typickými vlastnostmi díky vlivu pověr, jež jsou Hmongům předkládány od raného dětství. Tyto pověry se drží zásady, že chování jedince má dopad na jeho budoucnost. Podle Hmongů jakékoli soutěžení vyvolává agresi a konflikty, proto je mezi nimi podporována spolupráce.

6.4 Hmongové a gender

Hmongové žijí v patriarchálním systému, kdy je tradiční koncept hmongské rodiny vystavěn tak, že ženy mají nižší sociální status a podřizují se mužům. Ženy jsou podřízeny i svým mužským vrstevníkům a všeobecně musí muže respektovat.

Ve Spojených státech je tento hmongský systém často kritizován, jelikož rovnost mezi pohlavími patří mezi základní principy americké společnosti. Pro Američany je složité pochopit některé z těchto aspektů hmongských tradic.

S růstem populace Hmongů a s tím souvisejícím vytvářením nové hmongské generace v USA, se posunuje vnímání hranice postavení ženy, kdy se ženy prosazují na pozicích, které v tradiční hmongské kultuře vykonával jen muž.

Příkladem je např. zvolení hmongské ženy Mee Mouay v roce 2002 do Minnesotské státní legislatury a fakt, že celá kampaň byla vedena hmogskými Američany. Jako první hmongská zákonodárkyně v USA, je Mee Moua vystavena médiím a to často, jedná-li se

někde v USA o Hmongích. Snaží se zvyšovat povědomí o Hmongích v americké společnosti, mluvit o jejich tradicích, o důvodu jejich příchodu do USA, o tom, jak je americké vnímání života rozdílné v porovnání s hmongským, apod. [70]

Po příjezdu do USA rodiny držely semknuty pohromadě, což jim pomáhalo ve zvládnání stresových situacích, při hledání práce apod. Transformace rodiny neprobíhala a neprobíhá vždy v poklidu, dochází k rozepřím a hádkám, kdy muži špatně snášejí, že ženy začínají pracovat, více prosazovat svůj názor. Rodiny, které již déle žijí v USA, se ale zpravidla snaží uzpůsobit své tradice americkému systému. [71]

6.5 Hmongové a vzdělání v USA

Pro lepší představu a hodnocení vzdělávání asijských menšin v USA jsem již na počátku práce, ve 4. kapitole předložila charakteristiku vzdělání v USA a z ní vychází další podkapitoly.

Hmongové přisuzují vzdělání velký význam. Vědí, že vzdělání vede k úspěchu a respektu v americké společnosti.

Základní vzdělání je povinné pro všechny občany Spojených států. U Hmongů (obzvláště nově příchozích), vzniká už při základním vzdělání problém s jazykovou bariérou. Proto zde existují programy neziskových organizací (např. programy od „Hmong American Partnership“), či přímo programy v základních školách, kdy děti s nedostatečnou znalostí anglického jazyka, mají možnost doučovat se a tím zlepšovat své výsledky na základních školách.

Hmongové studují na univerzitách mnohem méně než Američané. Tato propast se rozšiřuje, když se k hodnocení přidá socioekonomický status. Student z rodiny s nízkými příjmy, pocházející z asijské menšiny, je na amerických univerzitách méně častým jevem, hmongský student ještě méně častým.

S tímto jevem souvisí pojem „underrepresented students“, což jsou studenti, kteří mají nižší či nejnižší zastoupení na univerzitách. Tato populace zahrnuje studenty z rodin s nízkými příjmy, studenty, kteří jsou prvními z rodiny, kteří šli na univerzitu, studenty etnických menšin a studenty s postižením. [72]

Existuje několik faktorů prohlubujících tuto propast vzdělanosti. Hlavním problémem je tzv. „to be college ready“, což znamená být akademicky připraven, znát, jak funguje univerzita, být si vědom dostupnosti finanční pomoci, mít podporu rodiny, školy a komunity.

Většina hmongských uprchlíků neměla ve své domovině přístup k žádnému typu formálního vzdělání, nicméně kvůli tomu, že vzdělání přisuzují důležitou roli, chtěli a chtějí, aby jejich děti byly vzdělány. [73]

Rodiče očekávají, že jejich dětem se ve škole bude dařit velmi dobře. Kvůli vlastnímu nedostatečnému vzdělání jim nemohou být nápomocni v procesu vzdělávání a spoléhají se na pomoc učitelů.

I přesto, že si hmongská populace velmi cení vzdělání, stále zaostává v dosahování vysokoškolského bakalářského titulu v porovnání s americkou populací (americký průměr lidí nad 25 let, jenž mají bakalářské vzdělání je 30,4 %, hmongský 10,4 %). Tento stav může být způsoben jazykovou bariérou, nedostatečným rodičovským zapojením, či rodinnou chudobou. 26,4 % hmongských rodin je chudých, ve srovnání s americkým průměrem (9,8 %) je tento stav vysoký. [74]

Kvůli těmto bariérám vznikly iniciativy a programy, aby pomáhali studentům dosáhnout vyššího stupně vzdělání. Mnoho velkoplošných programů bylo vyvíjeno tak, aby pomohlo středoškolským studentům překonat bariéry při získávání vyššího vzdělání, pomáhat jim s osvojením „univerzitní kultury“, školy jim mohou pomáhat usnadňovat organizační změny, apod. Příklady těchto iniciativ a programů v USA jsou: „Recognizing the College Dream“, „CollegeEd“, „Advanced Placement Program“, „TRIO“.

Střední školy se snaží podporovat bezpečné prostředí, kde se studenti učí rozvíjet sociální dovednosti, plánovat kariéru, akademický růst za pomoci školní rady. Kvůli nárůstu diverzifikace studentů se členové školní rady snaží efektivněji pracovat s těmito studenty (např. zlepšováním vlastních znalostí o dané minoritě), aby dětem ulehčili už tak nesnadnou situaci. Zvyšováním povědomí o minoritách a zapojováním jich do studentských aktivit se snižuje jejich diskriminace.

Tento způsob rozmlouvání a pomoci škol je velmi vhodný a účinný v komunikaci se studenty asijských menšin. Ti mají tendence nemluvit tak otevřeně a přímo, jako studenti američtí, a jsou spíše zdrženliví. Občas se stává, že by Hmongové své problémy chtěli s někým řešit, ale kvůli jazykové bariéře někdy nejsou schopni správně popsat, co je tíží, tak vyhledávání pomoci vzdají. V jejich komunitě byli vždy zvyklí chodit pro rady k šamanovi, nebo ke starším. [75]

Rodiče nejsou schopni pomáhat svým dětem s učením, hlavně kvůli jazykové bariéře, jak jsem již zmiňovala, proto pro ně často hledají pomoc. Věří totiž, že bez vzdělání by některé z jejich dětí chtělo „převzít kontrolu“ nad rodinou a to by mohlo vést k zaplétání dětí do kriminální činnosti, či zaplétání s gangem. V Laosu by tento stav nikdy nenastal, jelikož

zde mají rodiče velmi silnou autoritu. Toto přesouvání rolí, kdy se děti snaží mít v rodině větší autoritu než rodiče, vede ke stavu frustrace rodičů a domácnosti celkově.

Hmongové se často snaží dosáhnout nejvyššího možného vzdělání v rámci svých finančních možností. Vědí, že s vyšším vzděláním rostou mzdy a s tím se všeobecně zlepšuje i zdravotní stav a celkově životní úroveň obyvatel, jelikož se snižuje jejich chudoba.

V USA se u lidí s vysokoškolským vzděláním zvýšily mzdy o 18 % od devadesátých let, oproti tomu se lidem s nižším vzděláním platy zvýšily jen o 10 %. Celoživotní vydělávání peněz, tedy podle těchto údajů, stoupá s úrovní vzdělání. U lidí se středoškolským vzděláním je průměrný výdělek za život asi 1,2 milionu USD, zatímco u vysokoškolsky vzdělaných, minimálně s bakalářským titulem, se tento celoživotní výdělek pohybuje okolo 2,1 milionů USD. [76]

Vysokoškolské vzdělání je často spojováno s vyššími výděly, ale souvisí také s dalšími výhodami. Lidé s univerzitním vzděláním ušetří více peněz, zajišťují lepší život pro své děti, mají více koníčků a volného času, zvýšenou personální a profesní mobilitu.

Podle výzkumů, studenti s vyšším než středoškolským vzděláním, mají tendence být otevřenější, vnímavější, racionálnější, důslednější, více kulturně zaměření a méně autoritářští.

Existují také veřejné výhody z vyššího vzdělání. Lidé s univerzitním vzděláním snižují procento kriminality, přispívají na charitu, zvyšují sociální soudružnost a kvalitu sociálního života. Veřejný ekonomický prospěch zahrnuje zvýšení příjmu z daní, vyšší spotřebu, větší produktivitu, zvýšení flexibility pracovních sil a snížení závislosti na vládní finanční podpoře.

Když vezmeme v úvahu soukromé a veřejné výhody z vysokoškolského vzdělání, řekneme si, že lidé budou chtít do vzdělání více a více investovat. Nicméně existují překážky bránící všem v dosažení této úrovně vzdělání. Hlavními faktory jsou chudoba a etnická příslušnost.

Existuje mnoho studií zkoumajících, jak chudoba ovlivňuje děti. Byly zkoumány tříčlenné rodiny nad a pod hranicí americké národní hranice chudoby, která se pro tříčlennou rodinu pohybuje okolo 17 000 USD. [77]

Bylo zjištěno, že děti z chudých rodin dvakrát častěji opakují ročník, nebo nedokončí školu vůbec, třikrát častěji pocházejí z neúplných rodin, sedmkrát častěji jsou zaznamenány případy týrání a zneužívání. Všechny tyto faktory mají za následek náladovost dětí, nepozornost, sklony k agresi, následně i sklony k trestné činnosti. [78]

Asijské národy dosahují celkově relativně dobrých výsledků ve vzdělávání, až na Hmongy. Hmongové, uprchlíci z Laosu, patří k nejchudším uprchlíkům Spojených států

a jejich studenti čelí velkým nátlakům. Hmongové, bohužel, kvůli finančním limitům patří také mezi nejméně vzdělanou skupinu v USA.

Tato tabulka nám například ukazuje stav vzdělaných Hmongů ve Wisconsinu v roce 2002:

Tabulka č. 1: Stav vzdělaných Hmongů ve Wisconsinu

Skupina	Dokončené středoškolské vzdělání (%)	Bakalářské vzdělání (%)
Hmongské ženy (z hmongských žen celkově)	40	4
Hmongští muži (z hmongských mužů celkově)	69	8

Zdroj: Lee, Garz Z., 2011

Další tabulka nám ale naopak ukazuje, že Hmongové jsou nejpilnějším studenty v porovnání s ostatními imigranty. Jejich zapálení pro studium je sice důležité, ale stále nejsou velmi úspěšní v testech.

Tabulka č. 2: Důležitost známek a plnění úkolů

Skupina imigrantů	„School engagement“ (%)	Domácí úkoly (%)
Mexičané	52	14
Občané Nikaraguy	57	21
Vietnamci	59	45
Hmongové	62	48
Číňané / ostatní	61	38

School engagement: procento studentů, kteří cítí, že známky jsou důležité

Domácí úkoly: procento studentů, jenž se denně věnuje domácím úkolům dvě hodiny a více.

Zdroj: Lee, Garz Z. 2011

Existují i další bariéry, které brání Hmongům uspět ve škole. Závažnou překážkou je fakt, že Hmongové mají tendenci nežádat o pomoc, je to pro ně ponižující situace. Také nemluví o svých akademických problémech, jelikož mají pocit, že by nebyli vyslyšeni, či by vyslyšeni byli, ale jejich problém by nebyl brán vážně. Další závažnou bariérou je jejich zdrženlivost, ve škole jsou pasivně poslušní, plaší a ústupní. Chtějí splynout s davem a prokazovat všem úctu, což je činí prakticky neschopnými prosazovat své názory a svou osobnost celkově. Často se sociálně i akademicky izolují, distancují se od studentských skupin. Je proto důležité naučit je závislým i nezávislým studijním dovednostem, potřebných

k úspěšnému studiu a vysvětlit jim, že požádat o pomoc není ostuda, neúspěch se netrestá výsměchem, nýbrž je součástí učícího procesu a nepřináší posměch rodině. [79]

Podle studie Johna Kha Leeho, Ph.D. a Katherine Green, ve které zkoumali, zda existuje souvislost mezi podporou a účastí rodičů při studiu jejich dětí (psychickou i materiální) a výší vzdělání jejich dětí v hmongských rodinách, nepotvrdili existenci tohoto vztahu. Zjistili ovšem, že mezi rodiči a dětmi existuje jistá propast, kdy rodiče myslí, že důležitá je pouze jejich materiální podpora (a podporují je většinou pouze na úrovni základního a středoškolského studia). Studenti nevyklučují podstatu materiální podpory, ale spíše by ocenili podporu psychickou, potřebují, aby je rodiče vedli, účastnili se více školního života, učili se s nimi apod. [80]

Také jejich problémy se zvládnutím jazyka hrají velkou roli ve vzdělání. Ústní dovednost mají dostačující, často ale za neúspěšné studium může nízká úroveň psané angličtiny. Další negativní faktory, jako zmíněná nedostatečná podpora rodiny a negramotní rodiče vedou k postupné ztrátě zájmu o studium a následnému vyhození ze školy. To je důvod, proč se snaží americké školy a iniciativy, zapojovat znevýhodněné skupiny, jako např. Hmongy, do školních příprav, do bližšího seznamování se školním systémem, učit je dotazovat se a zvládnout případný neúspěch.

Podle Lindy Gensheimerové z univerzity Saint Cloud State existuje několik klíčových kritérií pro připravenost na univerzitní studium. Po splnění těchto kritérií by studium mělo být pro znevýhodněné studenty, jimiž Hmongové jsou, snadnější a lépe zvládnutelné.

„College ready“ kritéria:

1. Klíčové poznávací strategie, které řeší problémy; průzkum, interpretace, argumentace, preciznost.
2. Akademické chování (self-management) – organizace času, studijní dovednosti, nastavení cílů, sebevědomí a vytrvalost.
3. Kontextové dovednosti, univerzitní znalosti zahrnující přijímací požadavky, typy univerzit, univerzitní kultura a vztahy s profesory.

K těmto klíčovým komponentům se vztahuje i dalších šest faktorů, ovlivňující rozhodování studentů v přípravě a zapisování na vysokou školu. Faktory jsou:

1. Podpora a povzbuzení rodiny
2. Příprava na univerzitu
3. Komunikace a zapojení

4. Aspirace a plány
5. Informovanost
6. Finanční pomoc

Rodinná podpora je v rozhodování nejdůležitější. Studenti, kteří se cítí být podporováni, mají vyšší motivaci k dosažení stupně vzdělání, jenž si určí. Problém jazykové bariéry je také řešitelný, školy mohou poskytnout výukové materiály v jiném jazyce, a pokud nejsou v daném jazyce dostupné, navrhuji využití překladatelů. [81]

Kulturní bariéry také často ztěžují dosahování úspěchů ve studiu. Některé rodiny nevidí význam v mimoškolních aktivitách, studenti musí po škole domů, kde mají své povinnosti – práce na farmě, pomoc s vedením domácnosti apod. Školní iniciativy se proto snaží rodičům vysvětlit, že zapojení do mimoškolních aktivit pomáhá jejich dětem v lepším zapojení do jimi nepoznané společnosti, tím se zvyšuje jejich sebevědomí a pomáhá jim k lepším studijním výsledkům, a tím k budoucímu vyššímu platu jejich dítěte, tedy i lepší finanční situace celé rodiny. [82]

6.6 Hmongové a jejich pracovní pozice v USA

Hmongové jsou národem, jenž je zvyklý pracovat a nebojí se tvrdé práce. Jejich pracovní pozice se odvíjí od získaného vzdělání. Úroveň vzdělání Hmongů pomalu stoupá s novou generací. Nejvíce Hmongů ale stále pracuje v manuálních odvětvích.

Tabulka č. 3: Profesionální zaměření Hmongů v USA

Profesionální zaměření	Hmongové (%)	USA celkově (%)
Management	19,6	34,1
Služby	19,2	16,3
Úřady	25	25,9
Farmaření, rybaření a lesnictví	0,8	0,7
Stavebnictví, těžba, zásobování, opravářství	3,7	10
Výroba, transport a přeprava materiálů	31,7	13

Zdroj: Bach, Robert; Carroll-Seguin, Rita; 2008

Data v této tabulce nám ukazují, že v profesionálním zaměření zauímají Hmongové nižší pracovní posty a pracují častěji manuálně než americké obyvatelstvo celkově. Tento stav je dán hlavně úrovní vzdělání, ale také například tím, jak dlouho již daný jedinec v USA žije.

V následující tabulce můžeme vidět procentuální zastoupení Hmongů v profesních odvětvích, kdy je znatelné, že Hmongové pracují více v průmyslných odvětvích a manufaktuře, než ve službách než Američané obecně.

Tabulka č. 4: Procentuální zastoupení Hmongů v jednotlivých pracovních odvětvích

Procentuální zastoupení v odvětvích (civilní obyvatelstvo nad 16 let)	Hmongové (%)	USA celkově (%)
Zemědělství, lesnictví, rybaření, lov a těžba	1,5	1,7
Stavebnictví	1,3	7,7
Manufaktura	32,7	11,9
Velkoobchodní prodej	1,5	3,5
Maloobchodní prodej	11,5	11,6
Přeprava a skladování	1,3	5
Informace	3,2	2,5
Finančnictví, pojištění, nemovitosti, půjčky	6,7	7,3
Věda, management a odpadový management	6,7	9,9
Vzdělávací služby, zdravotní a sociální péče	17,8	20,7
Umění, zábava, rekreační služby, ubytovací a stravovací služby	11	8,5
Ostatní služby	4,3	4,8
Veřejná správa	2	4,8

Zdroj: Bach, Robert; Carroll-Seguin, Rita; 2008

6.7 Příklad nevládní neziskové organizace zabývající se problematikou Hmongů v USA

Nyní si na příkladu neziskové organizace můžeme demonstrovat, že USA není situace Hmongů lhostejná a snaží se spolupracovat s hmongskou menšinou. Organizací s podobným zaměřením je v USA spousta, některé organizace se nezaměřují pouze na Hmongy, ale celkově na asijské menšiny v USA (např. Asijsko-americká asociace - „Asian American Association“, která se se svými programy zaměřuje na první generaci Asiatů se snahou usnadnit jim příchod do USA).

6.7.1 Hmongské americké společenství (Hmong American Partnership – HAP)

HAP je největší hmongska organizace v Minnesotě, založena v Saint Paulu. Poskytuje Hmongům a ostatním uprchlickým komunitám služby, podporu a pomáhá jim urovnat jejich životy a maximalizovat využití dostupných možností. Od zrodu organizace, v roce 1990, stále roste množství programů, které nabízí – z počátku služby poskytovala několika stovkám osob, dnes se stala organizací s plnohodnotnými sociálními službami, která je schopna poskytnout tyto služby několika tisícům členů komunity každý rok.

6.7.1.1 Komunitní zapojení (Community Engagement)

HAP dokončilo proces komunitního zapojení, kdy se potkali se všemi zapojenými stranami (zahrnující pedagogy, veřejné činitele, organizace poskytující zdravotní péči, organizace hospodářského rozvoje, poskytovatelé péče o mentální zdraví, účastníky z minulých ročníků, HAP zaměstnanci a další).

Konverzace se konala během procesu komunitního zapojení a poskytla objektivní hodnotící informace, které pomohly organizaci uspořádat budoucí priority a iniciativy a zaměřili se na to, co je důležité a potřebné pro daný úspěch. Zjištěné skutečnosti pomáhají organizaci předurčovat, jaké zdroje jsou potřebné pro poskytování ucelených služeb rodinám k posílení celé komunity. [83]

6.7.1.2 Strategický plán 2008–2013

Organizace se v těchto pěti letech zavázala k:

- rozvoji a pokračování sociálních, ekonomických, vzdělávacích programů a příležitostí pro uprchlíky
- zlepšení poskytování služeb a dopadu na všechny projekty HAP
- maximalizování zdrojů HAP skrze efektivní partnerství
- posilování organizační struktury/infrastruktury

6.7.1.3 Programy HAP

- **Vzdělávací a tréninkové programy:** školitelé jsou zaměřeni hlavně na vzdělávání osob v oblasti anglického jazyka.

V roce 2010 bylo zapojeno 301 studentů, kde 53 % byly ženy, 47 % byli muži. Nejhojnější zastoupení měli studenti ve věku 25–44 let (64 % z celkového počtu). Tito

studenti prošli na počátku jazykovým testem podle schváleného standardního určování úrovně anglického jazyka na stupnici od 0–6, pak každých šest týdnů studenti testy opakovali a tvořily se statistiky jejich progresu. Výsledkem intenzivní roční výuky bylo zlepšení 44 % studentů o minimálně jednu úroveň.

- **Služby pro seniory:** v tradiční hmongské společnosti je zvykem starat se o staré lidi a ctít jejich životní moudrost, senioři mají čestné místo v rodinné hierarchii. Po migraci mladí lidé často tyto tradice opomíjejí a senioři se cítí osamělí a izolovaní. HAP proto poskytuje denní péči a podporuje nezávislost seniorů nad 60 let, služby pomáhají seniorům zapojovat se do společnosti a posilovat jejich vztahy s komunitou.
- **Služby v zaměstnanosti:** HAP poskytuje podporu při hledání práce – tyto služby zahrnují např. vzdělávání, pracovní hodnocení, pomoc s řešením problémů a překážek a vedoucí k soběstačnosti při hledání práce.

Speciální služby poskytují uprchlíkům speciální programy pro uprchlíky pro podporu v zaměstnanosti. Existují dva typy:

1. Podpora uprchlíků v zaměstnanosti: organizace HAP ve spolupráci s „Employment Action Center“ pomáhá uprchlíkům po příjezdu a během prvních pěti let najít první zaměstnání. Jakmile je uprchlík zaměstnán, program už může uprchlíkovi pouze pomoci najít komunitní zdroje, které mu pomohou vytvořit plán kariérního postupu, jenž by měl rodinu uprchlíka přivést blíže k soběstačnosti.

2. Sociální služby pro uprchlíky: organizace nabízí nově přichozím uprchlíkům zapojit se do místní komunity a programů, které nabízejí (např. péče o dítě, programy pro mládež po škole).

Existují i další programy, které se snaží pomoci celým rodinám vymanit se z chudoby a závislosti na pomoci – např. „Minnesota Family Investment Program“. Do tohoto programu se v roce 2010 zapojilo 1 863 účastníků, z toho 1 254 byli aktivní uchazeči o práci. I přes veškeré obtíže spjaté se získáváním práce – jako např. propouštění zaměstnanců kvůli zhoršujícímu se ekonomickému klimatu v USA, z těchto 1 254 aktivních žadatelů našlo práci 765.

- **Rozvoj domácností a ekonomický rozvoj:** Jediný vedený program v tomto směru je Poradenství v bydlení a zahrnuje oddělení bytových služeb, které poskytuje poradenství ohledně první koupi domu, ohledně pronájmu, vypovězení nájemních smluv, bezdomovectví, apod.

- **Služby pro rodiny a mladistvé:** Tyto programy podněcují akademické úspěchy, pomáhají mladistvým předcházet negativnímu chování, přímo podporují vznik zdravých a stabilních rodin.

Jednou ze služeb pro rodiny a mladistvé je Program akademického a kariérního mentorství, který funguje ve spolupráci s americkým Ministerstvem školství skrze program ženského rovného vzdělávání („Women’s Educational Equity Program“). Tento program slouží pro hmongské dívky ve věku 13-18 let a jejich rodiny. Předměty programu jsou zlepšení studijních výsledků dívek v matematice a vědních oborech, podpora zdravých rodinných vztahů, které vedou k podpoře studia u dívek. [84]

6.7.1.4 Shrnutí výsledků HAP

V roce 2010 pomohlo Hmongské americké společenství za programové asistence 5 072 členům hmongské komunity. Dle každoročních výročních zpráv lze odvodit, že HAP má neustále narůstající podporu donorů a také získává finance skrze granty, může rozšiřovat své programy a následně do nich zapojit vyšší počet zájemců. Mezi léty 2009 a 2012 se počet podpořených Hmongů zvýšil přibližně o polovinu. [85]

7 Historie vietnamského etnika a vliv historických událostí na jeho současný stav

7.1 Obecné informace

Podobně jako Hmongové, i Vietnamci tvoří národ, jenž původně sídlil v oblasti jižní Číny, avšak jazykově se od Číňanů odlišoval. Všeobecně etnology přijatá teorie říká, že Vietnamci jsou míšenci původních obyvatel austro-melanéského původu žijících kolem Rudé řeky a asijských lidí, kteří přišli do této oblasti z Číny. Potvrzuje ji také vietnamský jazyk, jenž má podobně jako čínština různé tóny (vietnamština jich má více) a zapisuje se latinkovým písmem. Její slovní zásoba je tvořena jednoslabičnými slovy.

Z etnografického pohledu žijí ve Vietnamu příslušníci asi šedesáti různých národností, kde Vietové jsou většinou národností (86,2 %). [86] Oficiální název tohoto etnika je Kinh a vznikl po příchodu Vietů do oblasti nynějšího Vietnamu, aby se odlišili od ostatních etnik, a je synonymem pro označení Vietové.

Dalo by se říci, že Vietové, jako jeden z mála kmenů utlačovaných čínskou nadvládou, stejně jako Hmongové, si zachovali svou celistvost a následně si vybojovali nezávislost. Čínská nadvláda tak, díky svému dlouhodobému působení na toto etnikum, silně ovlivnila celou vietnamskou kulturu.

V práci dále používám označení Vietnamci a jsou tím myšleni občané Vietnamu (ať již ti, kteří se žijí ve Vietnamu, či z něj odešli).

7.2 Raná historie

První vietnamské království se nazývalo Vang Lang (název znamená Země tetovaných lidí) a vzniklo přibližně v 1. polovině 2. tisíciletí př. n. l. Bylo spravováno dynastií Hong Bang po více než 2 000 let. Obyvatelé tohoto království se soustřeďovali v deltě Rudé řeky, v oblasti nazývané Tonkin. Jak již bylo řečeno, vietnamská historie je velmi úzce spjatá s čínskou, což znamenalo, že Čína okupovala Vietnam asi po 1000 let a celkově měla velký vliv na okolní státy, i když se Vietnamci stále snažili vybojovat si suverenitu. Vietnamská říše po dobu této nadvlády musela přijmout čínský systém správy země, kultury a náboženství a byla čínskou říší utiskována. [87]

(Výjimkou bylo zhruba stoleté období, kdy v roce 207 př. n. l. padla vládnoucí čínská dynastie a vznikl samostatný stát Nam Viet.)

V roce 983, po prohře bitvy s vietnamským povstaleckým vojskem, se čínská armáda v čele s vojevůdcem Ngo Quyenem stáhla z Vietnamu a vznikl tak samostatný vietnamský

stát, kde Ngo Quyen vládl. Když zemřel, stát se rozpadl na dvanáct knížectví. Nejsilnější z knížat ho pak znovu sjednotil a pojmenoval ho Dai Viet. Během let 1009–1225 vládla Dai Vietu dynastie Pozdní Ly. Panovník Ly Thai To založil hlavní město Thang Long, dnešní Hanoj, z nějž vybudoval centrum vzdělanosti. [88]

V 11. století Vietnam expandoval na jih a zabíral území Čampské říše (hinduistické království, též zvané jako Čampa, nalézající se na rozhraní dnešního středního a jižního Vietnamu), jenž nakonec pohltil.

Mongolové se pokoušeli ve 13. století pokořit Vietnam, ovšem neúspěšně. Již od 15. století se do Vietnamu dostávali misionáři z evropských zemí jako Velká Británie, Francie, Španělsko, Portugalsko a Nizozemí. [89]

7.3 Evropané a jejich příchod do regionu

Vietnamské království, jež se díky své poloze stalo obchodní křižovatkou, se příchodem Evropanů do Vietnamu dostalo se do přímého styku s evropskou kulturou a křesťanstvím. Největší vliv ve Vietnamu získali Francouzi. V období mezi 16. a 19. stoletím však Vietnam trpěl nepokoji, boji o moc mezi silnými rody a hladomory. [90]

V roce 1884 se francouzské snahy o dobytí Vietnamu staly skutečností a Francie tak převzala správu nad vietnamským územím. Roku 1887 Francouzi vytvořili z Vietnamu kolonii a nazvali ji Francouzská Indočína. Její součástí se stala také území Laosu a Kambodži. Francouzi Indočínu využívali jako strategické místo, ze kterého čerpali suroviny a využívali její levnou pracovní sílu. Centralizovala se úřední správa, byla omezena vesnická a rodová autonomie a byly zavedeny nucené práce. [91]

Francouzská správa negativně přispěla k ničení rodových vazeb, hlavně ve vesnických oblastech a začaly vznikat elity. Rozdělila se i víra a náboženství, u vesnického obyvatelstva převažovala tradiční náboženství a ve městech, kde měl život modernější formu a přikláněl se více k francouzské kultuře, převládalo křesťanství. Evropská kolonizace ovšem byla pro oblast také přínosem, pod vlivem Francouzů se zlepšilo bankovníctví, peněžnictví a celková infrastruktura Indočíny. Negativním jevem bylo ničení rodových a vesnických vazeb (společný majetek) a začaly tak vznikat elity. Mezi vietnamskými vzdělanci začal ale vznikat odpor ke kolonizátorům. Napomohl k tomu především dozvuk povstání v Číně v roce 1911 a Velká říjnová socialistická revoluce v Rusku (1917).

7.4 Vliv historických událostí na migraci Vietnamců do USA

7.4.1 Komunistická strana Indočíny

Komunistická strana Indočíny vznikla v roce 1930. Jako hlavní cíl si strana kladla osamostatnění Vietnamu, dále své aktivity rozšiřovala od roku 1930 po celém území Indočíny (včetně Kambodži a Laosu).

Dne 2. září 1945 v Hanoji byla vyhlášena vietnamskými revolucionáři v čele s Ho Či Minem nezávislost Vietnamu a vznikla tak Vietnamská demokratická republika. Prezidentem se stal Ho Či Min. Vietnam ovšem nepřestal čelit francouzským pokusům o další kolonizování země, Francie se své kolonie jednoduše vzdát nechtěla. Tato situace byla vyhrocena a dospěla až ke vzniku vietnamsko-francouzské války v roce 1945. Krvavá válka tak trvala téměř deset let a skončila až bitvou u Dien Bien Phu roku 1954, z níž Francie odešla jako poražená. Válka byla oficiálně ukončena Ženevskými dohodami, ve kterých byl Vietnam rozdělen podle 17. rovnoběžky na severní Vietnamskou demokratickou republiku (dále jen VDR) a jižní Vietnamskou republiku. Jejím představitelem byl Bao Dai, prokatolický císař podporovaný ze strany USA.

Kvůli hromadnému odchodu inteligence ze severu chyběla ve Vietnamu kvalifikovaná pracovní síla. Ve Vietnamské republice sílil tvrdý zkorumpovaný režim, což vyvrcholilo roku 1960 založením Fronty národního osvobození (Viet Cong), která sdružovala demokratické síly v jižním Vietnamu. Spojené státy začaly významně podporovat Vietnamskou republiku a to z důvodu obav šíření komunistického režimu v jihovýchodní Asii. Od 60. let zde pak USA začaly značně posilovat své armádní síly. [92]

Celá tato situace vyvrcholila v roce 1965 ve válku ve Vietnamu, která trvala až do roku 1975. Tyto konflikty zmiňují zejména proto, že tak, jako jiné utlačované národy, i Vietnamci jsou ovlivněni v myšlení a chování svou historií.

7.4.2 Válka ve Vietnamu

Válka ve Vietnamu je nejdéle trvajícím válečným konfliktem 20. století, jenž ovlivnil i okolní země a poznamenal americké válečnictví. Zemřelo skoro 60 tisíc amerických vojáků, více než 200 tisíc vietnamských vojáků a 4 miliony vietnamských civilistů, což představovalo 10 % všech obyvatel Vietnamu. [93] Další fakta o válce ve Vietnamu již byla dostatečně popsána v kapitole „5.2 Vliv historických událostí na migraci Hmongů do USA“. Proto se v této podkapitole zabývám dalšími událostmi, které ovlivnily migraci vietnamského etnika do USA a celkově měly vliv na vývoj Vietnamu.

7.4.3 Vietnam po roce 1975

Válka ve Vietnamu skončila roku 1975 dobytím Saigonu Viet Congem a přejmenováním na Ho Či Minovo město. 2. července 1976 došlo ke sjednocení severního a jižního Vietnamu v jeden stát s názvem Vietnamská socialistická republika. Jelikož se na Vietnamu válka velmi silně podepsala, vzdoroval velmi těžké situaci, kdy hospodářství bylo v útlumu a zemědělství nemělo šanci pokrýt spotřebu společnosti. Vietnam se tak stal závislým na pomoci ze zahraničí a trvalo dlouhou dobu, než se z této situace vymanil. [94]

Následně začal Vietnam pěstovat nepřátelské vztahy s Čínou. Ty souvisely s čínskou podporou Pol Potova diktátorského režimu v Kambodži, Vietnamci totiž podporovali Pol Potovo svržení. Situaci uklidnila zahraniční intervence a Vietnam následně začal spolupracovat se SSSR. Roku 1979 se stal jedním z členů RVHP a začal úzce spolupracovat s ostatními členskými státy.

Po tom, co vyhráli komunisté v Laosu volby, došlo k několika uprchlickým vlnám, kdy pro nás nejpodstatnější byly vlny dvě. K té první docházelo již po sjednocení Vietnamu v roce 1975, kdy ze země začali prchat Vietnamci z jižní části, kteří podporovali jihovietnamský režim a spolupracovali s USA. Ta druhá vlna byla tvořena tisíci Hmongy a Laosany, kteří spolupracovali se CIA a bojovali proti Pathet Lao. V zemi je očekávalo pronásledování nynější vládou, proto utíkali. [95]

7.5 Hodnoty, tradice a zvyky

Jelikož silně dodržované tradice a zvyky patří k etnické identitě Vietnamců, ráda bych shrnula alespoň jejich základní rysy. Vietnamci jsou se svými tradicemi silně spjati a většinu svých tradic a zvyklostí dodržují i v zemích, kam odešli.

„Z hlediska kulturních tradic jsou Vietnamci zaměřeni na poznání jedince a jednání z hlediska jedince, osobního kontaktu, empatie, citového vnímání, sami se charakterizují jako kontaktní kultura, kultura ženského principu, kultura mezilidských vztahů ve společnosti.“
[96]

V tradiční vietnamské rodině panuje velká soudržnost. Rozhodovací pravomoc má otec či nejstarší syn, manželky se podřizují. Muži mají za povinnost vykonávat těžké práce a být silní i v náročných situacích. Ženy se starají o výchovu dětí a chod domácnosti. Pro Vietnamce je velmi tradiční také příprava jídla, u něj se schází většinou celá rodina a řeší se ty nejdůležitější otázky chodu domácnosti, vzdělání dětí, obchodu, apod. Jejich zvyky se příchodem do USA z části mění, například tím, že ženy svou tradiční roli potlačují a zapojují do pracovního procesu stejně jako muži. [97]

Pevně je ukotveno i uctívání předků, tradiční oltáře sloužící převážně k uctívání mrtvých a nacházejí se v každé domácnosti. Na oltář nosí zemřelým jídlo, peníze a další věci, čímž dbají o pohodlí zemřelých předků a zajišťují si tím jejich přízeň, aby se rodině dařilo. V rodinách se dodržuje úcta ke starším.

Náboženství hraje v životě Vietnamců důležitou roli. 85 % Vietnamců ve Vietnamu se hlásí k buddhismu a 8 % ke křesťanství (ve většině případů ke katolické církvi). Zbylých 7 % se hlásí k ostatním náboženským směrům (např. k taoismu, kaodaisu). [98] Významné místo v životě Vietnamců zaujímá také konfuciánství. Vietnamci se modlí také k duchům, například k duchu stromu, duchu rodiny, nebo duchu vesnice. Roste také počet osob, které popírají příslušnost k jakémukoliv náboženství.

Tradičním vietnamským oděvem je „ao dai“. Vzniklo ve 30. letech 20. století a je to oděv složený z dlouhé a přiléhavé tuniky a dlouhých volných kalhot. Nosí se při slavnostních příležitostech (včetně svatby), ale také v běžném životě, a nosí jej hlavně ženy.

Mnoho tradic vietnamské kultury je ovlivněno kulturou čínskou, vedle celého konfuciánského hodnotového systému je to například literatura, tradiční estetika a zdobnost, ale také kalendář. [99] Také vietnamské svátky se řídí čínským kalendářem. Jedním z nejdůležitějších svátků je Nový rok, který se slaví začátkem jara, mezi 21.1. a 20.2. (podle toho, kdy je měsíc v novu). Do nového roku musí lidé vstupovat čistí a to nejen na těle, ale i na duši. [100]

8 Vietnamci v USA

Podle statistiky American Community Survey v roce 2011 žilo ve Spojených státech 1 866 681 příslušníků vietnamského etnika. [101]

V Severní Americe prakticky nebyli žádní Vietnamci do doby po válce ve Vietnamu. Tyto historické události, o kterých již bylo psáno v 7. kapitole, zapříčinili, že obyvatelé Vietnamu začali prchat ze své rodné země. Dekády války a krizí přivedly tisíce z nich do exilu a vytvořily jednu z největších uprchlických komunit v Severní Americe. Já se zde věnuji ryze USA.

8.1 *Vietnamská imigrace v USA*

Migrace lidí po světě s sebou nese určité problémy, s nimiž se musí potýkat nejen země, které imigranty přijímají, ale i imigranti samotní.

Náhlost komunistického vítězství nad Jižním Vietnamem na jaře roku 1975 a následná situace v zemi, vytvořily kritickou situaci, kdy tisíce Vietnamců dostalo strach z ekonomické nestability, komunistické odvety a hlavně strach o svou fyzickou bezpečnost. Neviděli jiné možné řešení než opustit zemi, tedy utéci z Vietnamu. Bez ohledu na ekonomickou třídu, vzdělání a náboženské vyznání ztratili uprchlíci většinu svého majetku.

Hromadný odchod začal v dubnu roku 1975 za americké podpory skrze hromadnou přepravu vietnamských vojáků a jinými ohroženými Vietnamci z Jižního Vietnamu. Rychlý sled těchto událostí a následný rychlý odchod zamezil evakuovaným připravit se na migraci. Tito uprchlíci, většinou vzdělání lidé, kteří mají nějakou zkušenost s působením na „západě“, imigrovali s nejbližšími členy rodiny. Ačkoli byla tato situace silně traumatická, jejich útěk do USA byl méně nebezpečný a lépe organizovaný než následné útky. Po příjezdu do Guamu byli dočasně umístěni v uprchlických táborech v USA. [102]

Podle údajů „Migration Policy Institute“ (dále jen MPI) byl v roce 2008 v USA počet vietnamských imigrantů přibližně 1,1 milionu, což znamená, že vietnamské etnikum je pátou největší imigrační skupinou v USA (1. Mexičané, 2. Filipínci, 3. Číňané, 4. Indové).

Dvě třetiny (62,5 %) se narodily ve Vietnamu (vyjma jednotlivců narozených ve Vietnamu alespoň jednomu rodiči narozenému v USA), a jedna třetina (33,1 %) měla americké občanství při narození. Malý počet jednotlivců vietnamského původu se přistěhoval do USA z jiných zemí – zejména z Filipín, Laosu, Kambodži a Malajsie.

Největší počet vietnamských imigrantů žije v Kalifornii (647 589 což odpovídá 41,2 % z celkového počtu Vietnamců v USA), následuje Texas (227 968 – 12,5 %), Washington (75 843 – 4,9 %) Florida (65 772 – 4,3 %) a Virginia (59 984 – 3,9 %).

Vietnamští přistěhovalci tvořili také velký podíl přistěhovalců v Georgii (49 264), Massachusetts (47 636), Pensylvánii (44 605), New Yorku (34 501). [103]

V dokumentech U. S. Census Bureau 2000–2010 bylo zaznamenáno zpomalení růstu počtu Vietnamců v USA v posledních dvou letech. Vietnamští uprchlíci byli rozmístěni po celých Spojených státech. Nicméně jsou zde rozsáhlé etnické koncentrace, částečně v metropolitní oblasti Los Angeles, San Francisku, Kalifornii, Houstonu a Texasu.

Polovina všech vietnamských přistěhovalců se usídlila v Kalifornii a Texasu. Kalifornie zažila největší absolutní růst vietnamských přistěhovalců v letech 2000 až 2008 (ze 418 249 na 469 341). Texas zaznamenal v těchto letech také růst ze 107 027 na 142 522. Další státy, jako Florida a Virginie rovněž v těchto letech zažily značný růst. Počet Vietnamců na Floridě vzrostl z 28 790 na 48 866, ve Virginii vzrostl počet obyvatel z 30 730 na 40 804. Oproti tomu v šestnácti státech zaznačili značný pokles přistěhovalců vietnamského původu. K největšímu poklesu došlo v Pensylvánii (z 26 656 na 24 010) a Kansasu (z 9 105 na 7 315).

V dnešní době každý pátý vietnamský imigrant žije v metropolitní oblasti Los Angeles. V roce 2008 Los Angeles také zaznamenalo nejvyšší počet vietnamského etnika narozeného již v USA (220 261 – což odpovídá 19,4 % všech nově narozených), Saint Jose je hned na druhém místě (920 896 – 8,2 % nově narozených). V Texasu, přesněji v šesté největší metropolitní oblasti v USA – Houston–Sugar Land–Baytownu – se zhruba šesti miliony obyvateli, se v roce 2008 nově narodilo 63 853 obyvatel vietnamského původu, což odpovídá 5,6 % všech nově narozených v této oblasti. [104]

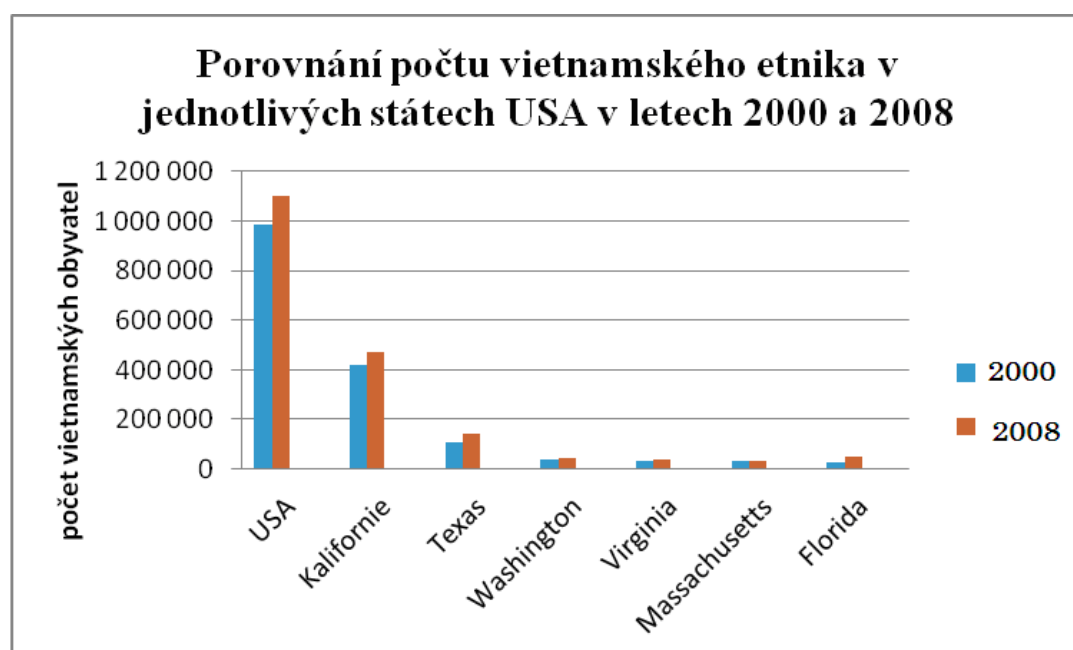
(Jen pro zajímavost: v Kanadě, hlavně v Torontu, Montrealu, Vancouveru a dalších žije také vysoký počet vietnamské populace.)

Tabulka č. 5: Podíly vietnamského etnika ve vybraných federálních státech USA

Oblast	Počet (2000)	Počet (2008)	Procenta (2000)	Procenta (2008)
USA	988 174	1 100 000	100	100
Kalifornie	418 249	469 341	42,3	41,2
Texas	107 027	142 522	10,8	12,5
Washington	40 879	44 136	4,1	3,9
Virginia	30 730	40 804	3,1	4,3
Massachusetts	30 457	33 702	3,1	3,2
Florida	28 790	48 866	2,9	4,3

Zdroj: MPI, 2000. MPI, 2008

Graf č. 2: Porovnání počtu vietnamského etnika v jednotlivých státech USA

Zdroj: MPI, 2000. MPI, 2008

Přes 700 000 vietnamských uprchlíků uteklo do USA během let 1975, kdy komunisté získali kontrolu nad Jižním Vietnamem, a 1996. Vietnamci tak představují jednu z nejpočetnějších skupin uprchlíků v historii Spojených států amerických. [105]

Dnešním důvodem přicestování Vietnamců bývá v drtivé většině případů motivace ke zlepšení jejich ekonomické situace, či zajištění vzdělání dětem.

Populace vietnamských přistěhovalců rostla rychleji než ostatní etnické skupiny během 70., 80. a 90. let v USA.

Ve srovnání s ostatními přistěhovalci byli vietnamští přistěhovalci méně častějšími držitelé vysokoškolských bakalářských titulů, ovšem častěji jsou vlastníky domů a častěji dostávají americké občanství.

8.2 Demografický a socioekonomický přehled

Data z Úřadu imigračních statistik Ministerstva pro vnitřní bezpečnost v USA („Department of Homeland Security's Office of Immigration Statistics“ – OIS) pro rok 2008 ukazují, že:

- 17,1% Vietnamců přišlo do země v roce 2000 a později,
- 35,8% vstoupilo do země mezi lety 1990 a 1999,
- 28,2% mezi lety 1980 a 1989,
- 17,8% v rozmezí let 1970 a 1979,
- 1,1% před rokem 1970.

Pro srovnání se podívejme na celkový počet přistěhovalců v USA, což je 38 milionů, a vlny příchodů těchto imigrantů:

- 29,5% přistěhovalců přišlo v roce 2000 a později,
- 28,7% mezi lety 1990 a 1999,
- 20% mezi roky 1980 a 1989,
- 11,4% mezi 1970 a 1979,
- 10,4% před rokem 1970.

Věková struktura vietnamských přistěhovalců v USA ukazuje, že sedm z deseti patří do skupiny lidí v produktivním věku. Pouze 4 % imigrantů byla nezletilá (věk nižší než 18 let), jak už jsem zmínila - 70,3 % tvořili dospělí lidé v produktivním věku (mezi věkem 18 a 54 let) a 25,7 % tvoří senioři (věk 55 let a více).

Věková skladba všech přistěhovalců v USA v roce 2008 se lehce od vietnamské skladby liší: 7,4% byli nezletilí, 69 % v produktivním věku a 23,9 % senioři. [106]

Více než polovina vietnamských imigrantů v USA v roce 2008 byla tvořena ženami (51,8 %). V porovnání s imigranty v USA celkově, kde 50,2 % tvoří ženy, můžeme říci, že se Vietnamci nijak nevymykají genderové struktuře přistěhovalců. Dovolila bych si tvrdit, že jedním z faktorů, způsobující tuto skladbu, je fakt, že většinou do USA přechaly mladé páry, či celé rodiny, jelikož pro Vietnamce je rodina velmi důležitá.

Tři čtvrtiny (74,9 %) Vietnamců nenarozených v USA byly americkými občany v roce 2008. Z celkového počtu imigrantů v USA jich pouze 43 % získalo státní občanství. [107]

8.3 Vietnamci a vzdělání v USA

Proč ve Vietnamu tolik záleží na prospěchu žáků? Dnešní střední generace dospívala v době těžce poznamenané válkou ve Vietnamu, země se zmítala v krizi a v následcích války. Studovat na vysoké škole bylo umožněno pouze malému počtu studentů, proto jsou pro dnešní vietnamské rodiče důležité školní výsledky dětí.

Dalším důvodem je konfuciánský přístup ke vzdělání, kdy vzdělání dětí zajišťuje budoucí úspěch celé rodiny.

Z hlediska dosažení akademického vzdělání byli Vietnamci méně vzděláni než přistěhovalci celkově a než rodilá populace. V roce 2008 23,8 % Vietnamců nenarozených v USA ve věku 25 let a více dosáhlo bakalářského titulu či vyššího. Z celkového počtu 31,9 milionů dospělých přistěhovalců v USA má vysokoškolské vzdělání 27,1 % obyvatel a z celkového počtu 168,1 milionů rodilých dospělých dosáhlo univerzitního vzdělání 27,8 %. Z těchto dat plyne, že vietnamské etnikum tvoří lehký podprůměr.

32,6 % Vietnamců narozených ve Vietnamu a žijících v USA nemá středoškolské vzdělání. U přistěhovalců v USA je procento stejné a u rodilých dospělých je zásadně nižší – 11,7 %.

21,4 % vietnamských dospělých dosáhlo středoškolského vzdělání, 21,9 % mezi všemi dospělými přistěhovalci a 29,8 % mezi domácími. [108]

8.4 Vietnamci a angličtina

Angličtina limituje asi dvě třetiny (67,4 %) vietnamského etnika v USA, jejich jazykové dovednosti jsou omezené (v dotazníkovém šetření vybrali možnost „znalost nižší než velmi dobrá“ ze tří možných variant). Asi 6 % vietnamských imigrantů ve věku od 5 let a starší uvedlo, že mluví pouze anglicky, čímž potvrdili výbornou znalost anglického jazyka. 26,3 % se přihlásilo k velmi dobré znalosti. [109]

8.5 Vietnamská rodina v USA

Vietnamskou rodinu lze charakterizovat několika typickými základními vlastnostmi a to: poslušnost dětí, pevný řád uvnitř rodiny, široká solidarita s blízkými i vzdálenými příbuznými, vzájemná pomoc v rámci široké rodiny. Tyto principy dodržují – i když v oslabenější podobě – i rodiny, kde generace dětí odešla z Vietnamu v útlém věku nebo se

narodila v zahraničí, v tomto případě v USA. Mezilidské vztahy ve Vietnamu byly jak v rámci rodiny, tak i v celé společnosti odedávna významně ovlivněny čínským společenským a morálním systémem – konfucianismem. Ten je provází kamkoli se přestěhují, jelikož je v jejich osobnosti silně zakořeněn. Obecně jsou uctiví a zdvořilí.

Dnes se dá říci, že vietnamská společnost v USA je spíše patriarchální, ale ženy jsou pomyslným krkem, který hýbe hlavou. Ve 20. století totiž došlo ke zrovnoprávnění žen v manželství, a jejich pozice se celkově zlepšila zejména během válek, kdy si muži vážili jejich těžké práce pro zemi. Ženy pracovaly v továrnách a přitom se staraly o domácnost.

Mají stejný přístup ke vzdělání jako muži, studují na vysokých školách, kde tvoří 50% studentů, ale následně se špatně uplatňují na pracovním trhu. Toto zrovnoprávnění zesílilo po příchodu Vietnamců do USA, kdy muži nemohli najít práci, a tedy nastoupily do zaměstnání ženy. Tím se změnilo tradiční postavení ženy a hrozily rozpady rodin. Většina žen se mohla s dětmi osamostatnit, ale nebylo to pro ně přijatelné. Muži začali propadat alkoholismu, depresím. Ženy tedy znovu začaly navazovat na konfuciánské tradice, podle kterých funguje pevný rodinný řád, a podporovaly své muže. Mnohým rodinám se tak podařilo zabránit rozpadu. [110]

Výše popsaná konfuciánská tradice rodiny nám může pomoci porozumět tomu, proč se například vietnamské rodiny v USA zdají uzavřené a žijící pouze pro sebe: je to jejich dlouhodobý kulturní a hodnotový vzorec, že členové rodiny si navzájem pomáhají, zajímají se o sebe, radí si, společně podnikají, navzájem velmi ovlivňují své životy. Vedle jazykové bariéry, která ovlivňuje zejména Vietnamce, kteří do USA přišli ve starším věku, je tu tedy ještě silně propojený rodinný život. Vietnamci tedy nejsou primárně uzavřeni vůči okolní společnosti: žijí rodinným pospolitým životem, a tento rodinný život není jejich reakcí na život v cizím prostředí, ale je to přirozené chování Vietnamců, kteří se takto chovají, ať žijí kdekoliv.

Podle studie „The Normal American Family as an Interpretive Structure of Family Life among Grown Children of Korean and Vietnamese Immigrants“ jsou dotazované vietnamské a korejské děti v USA nešťastné ze stylu fungování svých rodin. U amerických spolužáků, v médiích, televizi a vlastně kdekoli vidí, jak funguje typická americká rodina (často mají ovšem představy zkrácené a zidealizované), a přejí si, aby jejich rodiny fungovaly na stejném principu. V dotazníkových otázkách odpovídali, že s nimi rodiče nediskutují, pouze přidělují úkoly, nemohou se svobodně rozhodovat o volném čase apod. Tento stav může vést až k zášti vůči rodičům a vyvolat ve vietnamských mladistvých depresivní stavy, agresi, a ty by následně mohly vést k přetrhání vazeb s rodinou. [111]

8.6 Genderové problémy spojené s migračním procesem

Většina žen, která migrovala do USA, čelí problémům tkvících v přechodu z tradiční do moderní společnosti. Vietnamské ženy použily flexibilitu a kompromisy ke stabilizaci jejich rodin. Ačkoli, dáno historicky, se vietnamské ženy podřizovaly svým mužům, přestěhování se do USA podpořilo ženskou zaměstnanost a zvýšilo svobodu, což ovšem zapříčinilo vznik problémů uvnitř rodin a ženy musely čelit patriarchálním hodnotám. Další konflikty vyvstaly z nezávislosti dětí v USA, což způsobilo podlomení tradičních rodinných struktur. Jako odpověď na tyto genderové a generační problémy si ženy vybraly obětovat některé z jejich osobních užitků (jako např. nové koníčky), aby zajistily spokojenost a blahobyt rodiny. [112]

8.7 Vietnamci a jejich pracovní pozice v USA

Vietnamci jsou národem, jenž je zvyklý pracovat a nebojí se tvrdé práce. Jejich pracovní pozice se odvíjí od získaného vzdělání.

72,2 % vietnamských imigrantů v roce 2006 byli dospělí (ve věku 18 až 54) v produktivním věku, 4,8 % byli Vietnamci do osmnácti let, 23,1 % byli senioři nad 55 let. V porovnání s přistěhovalci celkově, lehce převažuje procento lidí v produktivním věku. Pro srovnání: produktivní věk – 69,9 %, lidé do osmnácti let - 8,1 % a senioři 22,1 %.

Vietnamské ženy, které imigrovaly do USA, se mnohem častěji zapojovaly a zapojují do pracovní síly než jiné ženy, které uprchly, či imigrovaly do USA. V roce 2008 bylo podle statistik MPI zapojeno do pracovního procesu 65,1 % vietnamských žen. Jejich mužské protějšky se do pracovního procesu zapojovali a zapojují méně, než muži imigranti celkově. Do pracovního procesu je tedy zapojeno 78,1 % mužů. Těchto zhruba 416 000 mužů ve věku od 16 let a více pracovalo v roce 2008 převážně ve výrobní sféře, montážích a opravárenské sféře (27,9 %) a 20,2 % pracovalo ve vlastních podnikatelských aktivitách, zbylá odvětví. U vietnamských žen převažuje práce ve službách, kdy z 372 000 Vietnamek v produktivním věku od 16 let ve službách pracuje 34,8 %. Asi 15 % těchto žen pracuje ve výrobě, opravárenství a továrnách, další zastoupení je rozepsáno v tabulce uvedené na další straně. [113]

Tabulka č. 6: Genderové zastoupení Vietnamců v pracovních odvětvích v USA

Profesní zaměření	Muži (%)	Ženy (%)
Výrobní sféra, montáže, továrny,...	27,9	15
Management, drobné podnikání	20,2	3,3
Úřady	15,9	12
Služby	19,1	34,8

Zdroj: American Community Survey, 2008

8.8 Demografický a sociologický průzkum

Tři z deseti vietnamských imigrantů žijí v chudobě, podle statistik „American Community Survey“ z roku 2008, což odpovídá zhruba 31,3 % této populace. Ve srovnání se všemi imigranty jsou na tom v otázce chudoby Vietnamci relativně lépe (procentuální hodnota všech imigrantů žijících v chudobě je 37,9 %). Ovšem oproti rodilým jsou na tom hůře – těch žije pod hranicí chudoby 27,8 %. [114]

Pokud bychom se na chudobu a Vietnamce dívali podle statistik OMB, které každoročně stanovuje finanční minimum potřebné pro zajištění chodu rodiny, byla by situace o trochu optimističtější. Pro rok 2011 byla stanovena hranice chudoby pro jednu osobu na 11 491 UDS, pro dvě osoby na 14 667 USD a pro tři osoby 17 922 USD.

Zdali jedinec spadne pod oficiální hranici chudoby, nezáleží pouze na celkovém příjmu rodiny, ale také na velikosti rodiny a počtu dětí, na tyto okolnosti se při stanovování hranice chudoby také bere ohled.

V roce 2008 vlastnilo 69,5 % vietnamských přistěhovalců ve věku 18 let a výše dům, či byt, ve kterém žili. V porovnání se všemi americkými imigranty jsou Vietnamci častěji vlastníky svých obydlí, z celkového počtu amerických přistěhovalců je to jen 56,5 %. Oproti americkým občanům v této statistice zaostávají ti, kteří jsou ze 72,6 % vlastníky svých příbytků. Vietnamští imigranti (54,2 %) splácí za své obydlí mnohem častěji hypotéku, či půjčku na dům, než imigranti celkově (44,3 %) a rodilí Američané (50,8 %).

Vietnamští obyvatelé velmi často nemají žádné zdravotní pojištění – 21,4 %. Tato situace je velmi nešťastná, přesto v porovnání se všemi přistěhovalci jsou na tom mnohem lépe – zde nemá pojištění 32,9 %, zatímco rodilí Američané jsou na tom zdaleka nejlépe – 12,9 % je bez zdravotního pojištění.

8.9 Legální a nelegální vietnamští migranti

V USA žije zhruba 330 000 Vietnamců narozených ve Vietnamu s povolením k trvalému pobytu z celkového počtu 12,6 milionů přistěhovalců s povolením k trvalému pobytu. Vietnam byl mezi deseti vedoucími zeměmi původu s nejvyšším počtem obyvatel s povolením k trvalému pobytu na stejné úrovni s Kanadou (330 000), El Salvadorem (340 000) a Kubou (350 000).

Během let 2000 a 2009 dostalo 10,3 milionů imigrantů zelenou kartu (viz vysvětlení pojmů), z toho 302 043 byli členové vietnamského etnika.

Skoro 90 % všech vietnamských imigrantů, kteří obdrželi povolení k trvalému pobytu, byli přijati jako „family-based imigranti“ hlavně jako nejbližší příbuzní amerických občanů (13 038–44,6 %) a jako rodinou sponzorovaný imigrant (12 748–43,6 %). Zbýlých 8,7 % (2 535) Vietnamců získalo povolení k trvalému pobytu jako azyl či uprchlický azyl. Prakticky zde nebyli žádní Vietnamci, kteří by obdrželi povolení založené na práci. [115]

8.10 Příklad nevládní neziskové organizace zabývající se problematikou vietnamského obyvatelstva v USA

Stejně jako u hmongské menšiny v USA, i zde si na příkladu neziskové organizace zabývající se problematikou vietnamské menšiny, ukážeme, že se USA snaží o integraci asijských menšin do společnosti, snaží se je finančně podporovat, pomáhat jim s řešením problémů, kterým musí čelit po příchodu do USA.

Podobně laděných organizací se v USA vyskytuje mnoho, zvláště pak v oblastech, kde je vysoká koncentrace dané asijské menšiny.

8.10.1 Vietnamsko-americká iniciativa pro rozvoj („The Vietnamese American Initiative for Development“ - Viet-AID)

Viet-AID byla založena v roce 1994 komunitními lidry v Bostonu, kteří věřili, že sdružení komunitního rozvoje poskytne komplexní ekonomické rozvojové programy a služby ke zmírnění chudoby a zlepšení zapojování občanů do americké společnosti. Hlavním cílem této organizace je vytvoření silné vietnamské komunity skrze podporu budování komunity, podporu rozvoje bydlení, poskytování drobné obchodní a technické podpory, nabídku kvalitních služeb péče o děti, apod.

8.10.1.1 Strategický plán Viet-AIDu

Viet-AID má jako strategii do budoucích let zajištění cenově dostupného bydlení pro rodiny s nízkými příjmy v Bostonu, poskytování širšího přístupu k sociálním službám,

podpory rozvoje institucí, které by řešily problémy asijských menšin v USA, zvýšení přístupu k lepším pracovním nabídkám a také zajištění podpory podnikatelských aktivit těchto menšin.

8.10.1.2 Programy Viet-AIDu

- **Programy zaměřující se na poradenství ohledně bydlení:** podpora při hledání bydlení a s tím spojené obtíže jako vystěhování, bezdomovectví, apod.
- **Ekonomický rozvoj:** drobné mikropodnikatelské programy jako příležitost k zvýšení příjmů
- **Programy péče o děti:** tyto programy nabízí mikropodnikatelské příležitosti, kdy se Vietnamci mohou stát díky odborným školením poskytovateli péče o děti. Tento program slouží k zlepšení jejich životního standardu a rovněž k vyššímu zapojení do místní komunity.
- **Programy pro mladistvé:** Viet-AID poskytuje bezpečné a povzbuzující mimoškolní programy pro děti školního věku. Programy podporují akademické úspěchy díky doučování z matematiky a anglického jazyka. [116]

8.10.1.3 Výsledky práce Viet-AIDu

Již před deseti lety započal „Transit-oriented neighborhood strategy“ program, který má za sebou již mnohé úspěchy. Podařilo se přetransformovat 6 prázdných nevyužitých budov v Bostonu k vytvoření komunitního centra a 114-ti cenově dostupných bytových jednotek.

Dalším velkým úspěchem je poradenství a pomoc rodinám, které kvůli nízkým příjmům mohou přijít o svá obydlí. Organizace do programu „Foreclosure prevention counseling program“ (foreclosure – viz vysvětlení pojmů) již od roku 2008 zapojila 180 klientů a u 110 zaznamenala úspěch.

Mimoškolní aktivit zaznamenávají rovněž úspěch podobně jako organizace HAP u hmogských mladistvých.

Z práce organizací podobného zaměření jako HAP či VietAID, podle mého názoru, plyne, že jsou pro asijské menšiny nástrojem k zlepšení životní úrovně a jsou pro nově přichozí Asiaty nepostradatelnou pomocnou rukou. Ta usnadňuje řešení problémů spojených s příchodem do USA (jako např. jazyková bariéra, finanční tíseň, nezaměstnanost), z čehož netěží pouze asijské menšiny, ale rovněž celkově ekonomika USA, kdy postupné zvyšování úrovně těchto menšin vede ke zvyšování úrovně celé americké populace a s tím související zlepšování ekonomické situace USA. [117]

9 Srovnání životní situace Hmongů a Vietnamců v USA

9.1 Socioekonomické charakteristiky hmongské a vietnamské populace v USA

Akulturační a její formy

Míra akulturační jedince má důležitý vliv na jeho život a společenské postavení v převládající společnosti. Ovlivňuje každodenní život a rozhodování jedince, jeho myšlení i ekonomickou situaci. Akulturační je přejímání a splývání rozdílných kultur. Je to proces společenských a psychologických výměn během vzájemného dlouhodobého působení mezi jednotlivci z různých kultur s následnými změnami v obou vzájemně působících kulturách. V tomto případě asijská (hmongská a vietnamská) kultura mísí se s angloamerickou. [99]

Zatímco délka pobytu či jazykové znalosti jsou snadnými měřítky stupně akulturační, hodnoty a názory je těžké změřit. Jsou proto obvykle v posuzování míry akulturační opomíjeny. Důležitým faktorem je také věk jedince. Obecně se dá říci, že mladí lidé se jednodušeji a rychleji přizpůsobují vnějším vlivům, zatímco starší jedinci mají s přizpůsobováním větší problémy a trvá jim to déle. U starších asijských obyvatel je tento proces velmi náročný, jelikož přichází z naprosto odlišné kultury a dodržování tradic patří k nejdůležitějším aspektům jejich života. [118]

Akulturační má několik forem: integraci, asimilaci, separaci a marginalizaci.

Pojem integrace znamená začlenění jednotlivce nebo skupiny do většinové společnosti bez ztráty vlastní identity. Na rozdíl od asimilace je to proces oboustranný, náročný jak na ty, kteří se integrovat hodlají, tak na ty, mezi něž se chtějí integrovat. Vůli vstoupit musí odpovídat vůle přijmout. Podmínkou úspěšné integrace určité skupiny je tedy to, že většinová společnost do určité míry odlišnost integrujícího akceptuje a vytvoří pro jeho integraci vhodné podmínky. [119]

Asimilace je komplexní proces, ve kterém se etnická skupina mísí a splývá s majoritní společností. Vlastní kultura menšinové etnické skupiny se vytrácí. Jedním z hlavních rozměrů tohoto procesu je strukturální integrata. Definuje ji jako míru začlenění jednotlivců do všech vrstev většinové společnosti. Během příchodu emigrantů z Evropy koncem 19. a počátkem 20. století znamenala akulturační adaptaci na dominantní kulturu (tzv. amerikanizace). S přílivem uprchlíků během druhé světové války se proces asimilace stal centrem zájmu pro některé sociology, kteří asimilaci považovali za synonymum akulturační. [120]

Separace vychází z latinského slova „separatio“, což znamená oddělení, odcizení. Je proces osamostatnění menšiny od majoritní většiny za účelem udržení např. svých kulturních tradic, náboženského vyznání, politických názorů.

Marginalizace je proces postupného odsouvání jednotlivců či skupin na okraj společnosti. Někteří imigranti necítí potřebu intenzivního kontaktu a integrity s majoritní skupinou, ale zároveň nelpí ani na vlastní minoritní kultuře, čímž dochází k jejich dvoustrannému sociálnímu vyloučení. [121]

Míra integrace a asimilace asijských menšin ve Spojených státech je značně nízká a to z důvodu silných vazeb těchto menšin na své kulturní hodnoty a tradice, obzvláště na rodinu. Míra akulturace stoupá u druhé, třetí a dalších generací Asiatů v USA, jednodušeji řečeno, u Asiatů, kteří se již v USA narodili a do systému se tedy zapojili již od narození. I přes silné vazby na rodinu je každá nová generace uvolněnější.

Ve spojitosti s Hmongy a Vietnamci v USA by se proto spíše dalo hovořit o integraci, u starších obyvatel těchto etnik dokonce spíše o separaci. Hmongové mívají zpravidla silnější vazby na rodinu, tudíž mají rovněž větší tendenci se separovat než integrovat, či asimilovat.

Mladí Vietnamci jsou integraci, až asimilaci nakloněni trochu silněji. K tomu jim pomáhá převážně vysokoškolské studium a celkově vyšší úroveň dosaženého vzdělání v USA.

9.2 Vzdělání

Asijské národy dosahují celkově relativně dobrých výsledků ve vzdělávání, až na Hmongy. Hmongové patří k nejhudším menšinám Spojených států a jejich studenti čelí velkým nátlakům. Hmongové, bohužel, kvůli finančním limitům patří mezi nejméně vzdělanou skupinu v USA.

Data ze základních škol jsem vynechala záměrně, jelikož základní vzdělání je ve Spojených státech povinné a převážná většina Hmongů a Vietnamců jej absolvovala. Navíc až středoškolské a univerzitní studium navazuje na základní vzdělání a má markantnější vliv na jejich budoucnost.

9.2.1 Středoškolské vzdělání

32,6 % Vietnamců narozených ve Vietnamu a žijících v USA nemá středoškolské vzdělání, u Hmongů je toto číslo ještě vyšší (přesnou procentuální hodnotu pro celkový počet Hmongů s ukončeným středoškolským vzděláním se mi nepodařilo zjistit, přesto ji mohu demonstrovat na příkladu stavu vzdělaných Hmongů ve Wisconsinu – viz data z

Tabulky č. 1. V ní se uvádí, že 40 % hmongských žen a 69 % hmongských mužů dokončili střední školu). U přistěhovalců v USA celkově je procento středoškolsky vzdělaných přibližně stejné, tedy 32 %. U rodilých dospělých Američanů je zásadně nižší – 11,7 %. Tento fakt nám ukazuje, jak špatná je vzdělanostní situace u těchto menšin, zejména u Hmongů. Nemůžeme se tedy divit, že vysokoškolského vzdělání nedosáhlo vysoké procento těchto menšin. Jsou již (pokud pomineme finanční nedostatky) limitováni nedostatečným středoškolským vzděláním, či nedokončeným středoškolským vzděláním.

9.2.2 Univerzitní vzdělání

I přesto, že si hmongská populace velmi cení vzdělání, stále zaostává v dosahování vysokoškolského bakalářského titulu v porovnání s americkou populací. Americký průměr lidí nad 25 let, jenž mají bakalářské vzdělání je 30,4 % (ze 168,1 milionů), hmongský 10,4 % (z 260 000). Z celkového počtu 31,9 milionů dospělých přistěhovalců v USA má vysokoškolské vzdělání 27,1 % obyvatel. V roce 2010 dosáhlo 23,8 % Vietnamců nenarozených v USA ve věku 25 let a více bakalářského titulu či vyššího.

Z těchto dat plyne, že vietnamské etnikum tvoří lehký přistěhovalecký podprůměr, Hmongové silný podprůměr z hlediska dosaženého vysokoškolského vzdělání v americké společnosti.

Tabulka č. 7: Podíl studentů s minimálně dokončeným bakalářským studiem

Národnost	Dokončené bakalářské studium v% (2010)
Hmongové	10,4
Vietnamci	23,8
Američané celkově	30,4
Přistěhovalci celkově	27,1

Zdroj: US Census Bureau 2009

Přes všechna data, která ukazují, že Hmongové jsou nejméně vzdělanou minoritou v USA, by se podle statistických údajů dalo říci, že Hmongové si obecně vzdělání cení více než Vietnamci. Realita může být odlišná a údaje tento stav mohou zkreslovat, např. mohly být otázky v dotaznících nesprávně pokládány, či dotazovaní nemuseli odpovídat podle skutečnosti. Bohužel to nemohu objektivně posoudit, jelikož tento zdroj obsahoval pouze výsledná data a otázky jsem k nim nebyla schopna dohledat. (viz tabulka). Tento výsledek by

ale mohl být logickým vyústěním toho, že Hmongové vědí, že vzdělání pro ně může být propustkou z chudoby, ve které většina z nich žije.

Tabulka č. 8: (pozn. odpovídá Tabulce č. 2. Tabulka je zde pro ilustraci a vyhodnocení stavu vzdělání u hmongského a vietnamského etnika)

Skupina imigrantů	„School engagement“ (%)	Domácí úkoly (%)
Mexičané	52	14
Občané Nikaraguy	57	21
Vietnamci	59	45
Hmongové	62	48
Číňané / ostatní	61	38

School engagement: procento studentů, kteří cítí, že známky jsou důležité

Domácí úkoly: procento studentů, jenž se denně věnuje domácím úkolům dvě hodiny a více.

Zdroj: Lee, Garz Z. 2009

Důležitou roli hraje fakt, zda se jedinec narodil již ve Spojených státech nebo zda do Spojených států uprchl, či imigroval. Od toho se totiž odvíjí jazykové schopnosti a dovednosti daného jedince a ovlivňují jeho následující život.

9.2.3 Jazykové schopnosti a dovednosti

Jazykové schopnosti, a s nimi spojená jazyková bariéra, mají velký vliv na úroveň vzdělání, jehož jedinec může dosáhnout. Dalo by se říci, že zásadní. Jazykové schopnosti jsou velmi důležitou charakteristikou jedince. Ovlivňují jeho každodenní život ve většinové společnosti, napomáhají nebo naopak jsou překážkou v začlenění do pracovního procesu a do společnosti jako takové. Schopnost dorozumět se anglicky a používání anglického jazyka je jedna z charakteristik, na kterou se ptá americký Úřad pro sčítání lidu ve svých průzkumech.

Znalost angličtiny se do značné míry odvíjí od toho, zda se jedinec narodil v USA nebo do země přišel. Neznalost jazyka limituje hlavně dospělé uprchlíky a imigranty, kteří do země přišli. Tato obecná definice platí pro Hmongy i Vietnamce. Patří-li již lidé těchto etnik do generací narozených v USA, je velmi pravděpodobné, že pro ně vzdělání bude méně náročné a budou mít vyšší naději na lepší vzdělání (musíme ovšem zvážit další limitace – jako např. chudobu).

Angličtina limituje asi dvě třetiny (67,4 %) vietnamského etnika v USA, jejich jazykové dovednosti jsou omezené (v dotazníkovém šetření vybrali možnost „znalost nižší

než velmi dobrá“ z možných tří variant; kdy zbylé dvě varianty byly: výborná znalost/rodilý mluvčí a velmi dobrá znalost). Tento výsledný stav je tristní a vede pouze k vyšší izolaci od místní komunity. U Hmongů je situace trochu lepší, ne ovšem výrazně, jelikož 47,7 % Hmongů uvedlo v dotazníkovém šetření, že anglicky mluví méně než dobře.

Většina neziskových organizací zabývajících se pomocí Hmongům a Vietnamcům nabízí ve svých programech doučování angličtiny. Tyto doučovací programy dosahují velmi dobrých výsledků. Výhodou vzdělávacích programů je, že nejsou věkově omezeny (jako doučování zařízené základními a středními školami, které jsou dostupné pouze pro studenty dané školy) a vzdělávat se mohou příslušníci těchto etnik v jakémkoli věku.

9.3 Příjem a chudoba

Metodiku měření chudoby v USA, kterou každoročně upravuje OMB, jsme si již vysvětlili v 6.1.1 Chudoba a hmongska rodina.

Pro rok 2011 byla stanovena hranice chudoby pro jednu osobu na 11 491 USD, pro dvě osoby na 14 667 USD a pro tři osoby 17 922 USD. [

Z hlediska chudoby jsou na tom nejlépe mezi asijskými etniky v USA Vietnamci a Laosané, kteří se se svými 13 % chudých nejvíce přiblížili americkým 10,2 % chudých. Hmongové v tomto hodnocení skončili nejhůře, chudoba zde sužuje 32,7 % obyvatel. [122]

Neschopnost vymanit se z chudoby vede u těchto menšin často k tomu (převážně u mladistvých Hmongů), že se uchylují ke krádežím a trestným činům za účelem získání peněz. Většinou se tito mladiství shlukují do menších skupin, či gangů a ohrožují nejen americké obyvatelstvo, ale i příslušníky svého etnika. Americká společnost si s tímto problémem neví příliš rady, i přes existenci programů na integraci mladistvých do společnosti (většinou v rámci doprovodných programů středoškolského studia, nebo v rámci programů a projektů místních organizací zabývajících se začleňováním asijských etnik do americké společnosti).

9.4 Pracovní příležitosti

S příjmem a chudobou silně souvisí pracovní příležitosti a také úroveň vzdělání. Je to pomyslný začarovaný kruh, ze kterého se celé rodiny nemohou vymanit.

Oproti zvykům z rodných domovin, v USA pracují hmongska a vietnamska ženy mnohem více. Tento stav jsem již v předchozích kapitolách rozebírala. Vznikl po jejich

příjezdu do USA, kdy muži nemohli sehnat práci a pro přežití rodiny začaly často pracovat ženy.

Tyto asijské národy se nebojí tvrdé práce, na kterou jsou zvyklí. V USA se ovšem jejich pracovní pozice odvíjí od získaného vzdělání. Tady navazují na začarovaný kruh hlavně Hmongové, kteří jako nejchudší etnikum v USA nemají finanční prostředky pro dostatečné studium a končí často středoškolským vzděláním s nedostatečnými výsledky pro lépe placenou pracovní pozici. Vietnamci jsou na tom o poznání lépe, ale dalo by se říci, že obě etnika se potýkají s podobnými obtížemi a pracují většinou na nižších pozicích v manufakturních odvětvích (muži) a ve službách (ženy).

Stav se pomalu mění a měnit bude, jak je patrné z textů týkající se těchto etnik v USA, přibývá vzdělaných Asiatů, kteří se stále více umisťují na vyšších profesních postech.

9.5 Kultura, dodržování tradic

9.5.1 Dodržování náboženských tradic

Hmongové, jako horský kmen se drží převážně tradičních animistických náboženství, nižší procento se přiklání k dodržování konfuciánských tradic a to i přes fakt, že v USA již v horských oblastech nežijí.

Stejně jako pro Hmongy, tak pro Vietnamce zaujímá významné místo v jejich každodennosti konfucianismus. Ačkoli ze statistik vyplývá, že naprostá většina Vietnamců v USA jsou buddhisté, ve skutečnosti to není až tak jednoznačné. Jejich víra není zaměřena jednosměrně, ale od každého náboženství či směru si přejímají to, co se jim líbí. Věří a modlí se také k duchům. Roste také počet osob, které popírají příslušnost k jakémukoliv náboženství.

Oba národy dodržují tradiční náboženské zvyklosti, k nejdůležitějším patří uctívání předků. Víra pomáhá v těžkých chvílích, pomáhá jim při těžkých rozhodnutích a tvoří pro tyto národy neodmyslitelnou součást jejich životů, ať se nachází kdekoli.

Hmongové i Vietnamci se také čím dál častěji obracejí ke křesťanské víře, většinou to bývají lidé, kteří se již v USA narodili a částečně se integrovali, či asimilovali do americké společnosti a přejali i její tradiční víru.

Obě tyto kultury jsou tradičně patriarchální, ale obě s příchodem do Spojených států, své vnímání pozice ženy ve společnosti posunují a úloha ženy ve společnosti se transformuje. Ženy se již nestarají jen o domácnost, ale studují vysoké školy, pracují a tím pádem se více zapojují do rolí, které vždy vykonával jen muž.

9.5.2 Bydlení a jeho stabilita

Hmongové žijí ve Spojených státech ve větších počtech v jedné domácnosti v porovnání s Vietnamci, či jinými asijskými menšinami. Ve srovnání asijských menšin s americkými občany je nutno říci, že průměrná americká domácnost má 2,66 členů, což je o polovinu méně než domácnost hmongská a lehce nižší než vietnamská. Tento fakt je s velkou pravděpodobností způsobován tradiční úlohou rodiny a nedostatkem finančních zdrojů u asijských minorit. U asijských menšin je častým jevem, že spolu žijí v jedné domácnosti dvě a více generací rodiny z důvodu rozmělnění nákladů na živobytí. Čím více rodinných příslušníků v jedné domácnosti, tím více výdělků, které snadněji pokryjí všechny náklady a sníží se hrozby nezaplacení nájmu, hypotéky, atd.

Tabulka č. 9: Průměrný počet rodinných příslušníků v domácnosti v USA

Národnosti	Počet osob/domácnost
Hmongové	5,2
Vietnamci	3,3
Laosané	3,8
Kambodžané	3,9
Američané	2,7

Zdroj: Bach, Robert; Carrol-Seguín, Rita, 2008

Mnoho hmogských a vietnamských uprchlíků a imigrantů začíná svůj nový život v nejisté situaci kvůli častému se spoléhání na sociální příspěvky a podporu z veřejných zdrojů v rané fázi přesídlení.

Mnoho z těchto lidí má také potíže najít cenově dostupné a přiměřené bydlení z důvodu vysokých nákladů za pronájem prostor. Malé a omezené možnosti jsou pro jednotlivce s nízkými příjmy, zejména usadí-li se v metropolitních oblastech, a to navzdory mnoha výhodám (jako je více pracovních příležitostí a lepší dostupnost služeb), ve srovnání s venkovskými oblastmi. V takových situacích podává pomocnou ruku stát, ale hlavně neziskové organizace zabývající se problematikou asijských menšin v USA. [123]

Při zvážení všech hrozeb při přesídlení, nejistota bydlení a bezdomovectví v uprchlických komunitách může znamenat víc, než jen ekonomické těžkosti. Nedostatek úvěrové historie a zpráv o předchozích peněžních transakcích vystavuje uprchlíky

diskriminačním zkušenostem při hledání bydlení, s těmito obtížemi se opět snaží pomáhat organizace typu již zmíněného HAPu či VietAIDu. [124]

9.6 *Důvody pro opuštění vlasti*

Hmongy i Vietnamce, kteří nyní žijí v USA, potkal společný osud v jihovýchodní Asii. Obě tato etnika čelila válce ve Vietnamu a z pádných důvodů po válce z Vietnamu a Laosu unikla.

I když je spojuje historická událost války ve Vietnamu, jejich odchod se v detailech liší. Laoští Hmongové prchali ze strachu z pronásledování vládou jako trest za spolupráci s americkou armádou, Vietnamci (převážně z Jižního Vietnamu) utíkali po válce, kdy byl v zemi upevněn komunismus, jelikož ti, kdo nesouhlasili s nastoleným režimem, se již necítili v zemi bezpečně.

Odchod obou etnik z domovin spojuje strach z možné budoucnosti v jihovýchodní Asii, ale rovněž strach z nejisté budoucnosti, která je v USA čekala. Každá další vlna příchozích již nezažila tak těžkou situaci jako první vlna Hmongů a Vietnamců po válce ve Vietnamu. Vietnamci dnes odchází z jihovýchodní Asie do USA především kvůli vyšším šancím na kvalitní život, u Hmongů by se spíše stále dalo hovořit o nutném opuštění země původu v důsledku bídých podmínek pro život, utlačování místní vládou apod.

10 Perspektivy budoucího vývoje USA z hlediska populační struktury

Tato kapitola přesně neodpovídá vytyčeným cílům mé diplomové práce, i přesto bych ji ráda do textu zařadila. Asijské menšiny ovlivňují a budou ovlivňovat stav Spojených států amerických, i když ne tak markantně, jako např. uprchlíci a imigranti ze Střední a Jižní Ameriky.

Passel a Cohn uvádějí, že do roku 2050 budou mít Spojené státy 438 milionů obyvatel. 82 % tohoto nárůstu budou tvořit imigranti, kteří do USA dorazí v období 2005 – 2050 a jejich potomci. [125]

Americký národ bude čím dál více rasově a etnicky různorodý. Současné menšiny, které tvoří zhruba třetinu americké populace, budou početně stále narůstat. Do roku 2050 by měli dokonce tvořit většinovou populaci (54 %). Tudíž je podle mého názoru důležité, aby se menšiny dostatečně integrovaly a nečelily jazykovým či jiným bariérám bránícím jim v rozvoji sebe sama a tím i rozvoji celé společnosti.

Do roku 2050 přibude i černošského a asijského obyvatelstva, ovšem nárůst nebude zdaleka tak prudký jako u hispánských obyvatel USA. Černošské obyvatelstvo se bude podílet na složení americké populace pravděpodobně patnácti procenty, Asiaté zhruba devíti procenty. [126]

Nejvíce obyvatel bude přibývat na jihu a západě USA. Jsou to jednak obecně silně osídlené regiony, ale jsou to také regiony s vysokou koncentrací hispánské populace, která bude pokračovat v dynamickém růstu.

Tak, jako v dalších vyspělých zemích, bude obyvatelstvo Spojených států stárnout. Obyvatelstvo v produktivním věku 18–64 let se bude početně snižovat. Klesne z 63 % v roce 2008 na zhruba 57 % v roce 2050. To se týká zejména bělošského nehispanšského obyvatelstva. [127]

Pokud se bude zvyšovat úroveň vzdělání Asiatů, je velmi pravděpodobné, že nové generace Hmongů a Vietnamců již budou více integrovány, či asimilovány do americké společnosti. Tento fakt by sice pomalu ničil hodnotu a tradici hmongské či vietnamské rodiny, ale pro udržení americké společnosti jako celku, je tento krok nepostradatelný (a neplatí pouze pro tuto etnika, ale pro všechna etnika, která se z jakýchkoli důvodů neintegrují, či nedostatečně integrují a asimilují do americké společnosti).

11 Závěr

Ze srovnání životní situace těchto dvou jihovýchodoasijských menšin pro mne plyne závěr, že to, co limitovalo horské Hmongy v Laosu, je limituje i částečně dnes v USA. Ani Laos, ani Spojené státy nejsou jejich přímým domovem. Dovolila bych si tvrdit, že etnika, která nemají vlastní stát, bývají méně sebevědomá, více semknutá a více uzavřená. Hmongům nechybí jen sebevědomí, chybí jim také peníze na živobytí a tím pádem i na vzdělání. V Laosu či Vietnamu byli limitováni vládou, a pokud chtěli žít plnohodnotným životem, nezbylo jim udělat nic jiného, než utéci ze země. V USA je zatím omezuje jejich neznalost a uzavřenost (obecně; vždy je potřeba počítat s výjimkami). Mají zde ovšem oproti jihovýchodní Asii naději, že jednou se jejich stav zlepší a navíc vlastní silou, tzn. dosaženým kvalitním vzděláním, překonáním kulturních rozdílů mezi nimi a americkou společností,...

Vietnamské etnikum má vyhlídky na zlepšení situace slibnější, nebo by se spíš dalo říci, že by jejich ekonomický rozvoj mohl mít rychlejší průběh. Jako silné etnikum s lepšími podmínkami již z rodné země, má náskok před Hmongy, jak lze vyčíst z dostupných dat. Vietnamci jako etnikum mající svůj vlastní stát, měli mnohem vyšší šance na vzdělání ve své rodné zemi, než Hmongové v Laosu, či Vietnamu. Hmongové často do USA utíkali bez jakéhokoli vzdělání, bez znalostí moderního života, kdy ve své původní domovině žili jako rolníci vysoko v horách.

To ale neznamená, že Hmongové nebudou v budoucnu žít plnohodnotným životem a dnešní život zůstane jen vzpomínkou... K tomuto stavu by mohly dopomoci nevládní neziskové organizace, jejichž pomoc jsem rozebírala v předchozích kapitolách. Jejich programové zaměření je postaveno na pomoci k nastartování ekonomického růstu Hmongů a Vietnamců, vzájemně se vzdělávacími programy a tím související integrací do americké společnosti.

Rozhodně vzdělání a hlubší proniknutí do americké společnosti, jinak řečeno vymanění se ze své sociální izolace, by pole mého názoru, mohlo být hnací silou k zlepšení životní situace těchto menšin. Neznamená to ovšem, že by se měli vzdát svých tradic a přeskldat svůj hodnotový žebříček, ale pouze lépe proniknout do společnosti, ve které žijí.

Z různých statistik vyplývá, že je rozdíl mezi úrovní státních a soukromých škol, ovšem nemusí tomu tak být vždy. Existují i státní školy, které mohou konkurovat nejprestižnějším americkým školám (hlavně v rovině univerzit). Z toho plyne jedna pozitivní zpráva, a to, že chudí, ale nadaní studenti nemusí odepisovat možnost studia na vysoké škole,

jelikož státní školy nejsou natolik drahé jako soukromé. Navíc jsou pro chudé studenty výbornou motivací prospěchová, sociální stipendia a půjčky na studium, které se vrací až po dokončení studia.

Je dokázáno, že vzdělaní lidé mají přesnější představu o tom, co by chtěli udělat se svým životem v budoucnu, plánují rodinu a jak ji finančně zabezpečit, jak nakládat s penězi, jak šetřit, atd. Z toho pro mne plyne, že získání kvalitního vzdělání je tím nejlepším hnacím motorem pro zvýšení životní úrovně hmongského a vietnamského etnika, všech etnik všeobecně.

Podle mého názoru, je vzdělání pro Hmongy a Vietnamce cesta k lepšímu životu, otevírá brány k zajímavějším pracovním nabídkám, rozšiřuje obzory, motivuje k získávání dalšího vzdělání, apod.

Doufala jsem, že po načerpání dostatečného množství zdrojů, budu schopna říci, zda Hmongové a Vietnamci žijí ve Spojených státech amerických „lepší životem“ než v rodné zemi. Vyhodnotit tuto situaci ryze jako lepší či horší, podle mého názoru, nelze. USA poskytují oběma etnikům vyšší šance na zajištění kvalitnější budoucnosti, ale na druhou stranu markantní kulturní rozdíly mezi jihovýchodoasijskými menšinami a kulturou občanů Spojených států amerických budou nejspíše vždy stát v cestě ke spokojenému hmongskému a vietnamskému životu v USA.

12 Shrnutí

Diplomová práce s názvem Srovnání životní situace vybraných jihovýchodoasijských menšin v USA se zabývá životem převážně dvou jihovýchodoasijských menšin ve Spojených státech amerických – Hmongů a Vietnamců. Jejím cílem je zjistit odlišnosti a společné prvky těchto etnik a analyzovat je. Obě tato etnika silně ovlivnily stejné historické události (válka ve Vietnamu, komunistický režim v zemi původu) a spojuje je region domoviny i nový domov. Obě tato etnika čelila stejným výzvám, jako např. neznalost anglického jazyka, nebo jen znalost omezená a nyní se snaží žít lepším životem než v původní domovině.

Klíčová slova

Jihovýchodní Asie

Minority

USA

Hmongská menšina

Vietnamská menšina

Válka ve Vietnamu

Uprchlíctví/imigrace

12.1 Summary

Diploma thesis Life Situation Comparison of Selected Southeast Asia Minorities in USA focuses on life situation of Southeast Asia minorities, Hmong and Vietnamese especially. The main goal of these thesis is to find out differences and also common elements of their lives in USA and analyze it. Both of these ethnics were strongly affected by the same historical events (Vietnam War, communist regime). Both of them faced the same challenges at their new home – for instance lack of language knowledge. Now these ethnics try to live better in comparison with their native home.

Keywords:

Southeast Asia

Minorities

USA

Hmong minority

Vietnamese minority

Vietnam War

Refugee/immigrant

13 Použité zdroje

[1] FORECLOSURE. State Foreclosure Laws and Timelines [online] 2012. [cit. 2012-07-20] Dostupný z WWW: <http://www.foreclosure.com/foreclosure_laws.html>.

[2] MONGER, R. a RYTINA, N. U.S. Legal Permanent Residents: *U.S. Department of Homeland Security*. [online] 2008. [cit. 2012-07-03]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/lpr_fr_2008.pdf>.

[3] LEE, J. a RYTINA, N. Naturalizations in the United States. *U.S. Department of Homeland Security* [online] 2008. [cit. 2009-08-03]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/natz_fr_2008.pdf>.

[4] U.S. DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. *Yearbook of Immigration Statistics* [online] 2007. [cit. 2012-06-11]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2007/ois_2007_yearbook.pdf>.

[5] U.S. CENSUS BUREAU - AMERICAN COMMUNITY SURVEY. [online] 2007. [cit. 2012-04-21]. Dostupný z WWW: <http://factfinder.census.gov/servlet/DatasetMainPageServlet?_program=ACS&_submenuId=datasets_2&_lang=en>.

[6] GREEN CARD. [online] 2012. [cit. 2012-07-15] Dostupný z WWW: <<http://www.green-card.info/cz/hlavna.htm>>.

[7], [8] MIGRATION POLICY INSTITUTE. *Where the Numbers Come From* [online] 2009. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <http://www.migrationinformation.org/feature/092005_explan.cfm>.

[9] HOEFER, M. a RYTINA, N. a BAKER, R. C. Estimates of the unauthorized immigrant population residing in the United States. *DHS Office of Immigration Statistics Population Estimates* [online] 2007. [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ois_ill_pe_2007.pdf>.

- [10] MIGRATION POLICY INSTITUTE. *Where the Numbers Come From* [online] 2009. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <http://www.migrationinformation.org/feature/092005_explan.cfm>.
- [11], [12] HOEFER, M. a RYTINA, N. a BAKER, R. C. Estimates of the unauthorized immigrant population residing in the United States. *DHS Office of Immigration Statistics Population Estimates*. [online] 2007. [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ois_ill_pe_2007.pdf>.
- [13] VAN HOOK, J. a BEAN, F. D. a PASSEL, J. Unauthorized Migrants Living in the United States: A Mid-Decade Portrait. *Migration Policy Institute. Migration Information Source* [online] 2002-12. [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.migrationinformation.org/Feature/display.cfm?id=329>>.
- [14] BOAT PEOPLE. *Boat people* [online] 2012. [cit. 2012-07-12]. Dostupný z WWW: <http://www.boatpeople.org/boat_people_the_journey.htm>.
- [15] HEIN, J. Refugees, Immigrants, and the State. *Annual Review of Sociology*. [online] 1993. č.19, s.43-59. [cit. 2012-05-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2083380>>.
- [16] MARTIN, D. C.; HOEFER, M.. Refugees and Asylees. *U.S. Department of Homeland Security* [online] 2008. [cit. 2012-05-03]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ois_rfa_fr_2008.pdf>.
- [17] U.S. COMMITTEE FOR REFUGEES AND IMMIGRANTS. *World Refugee Survey* [online] 2007. [cit. 2012-04-20] .Dostupný z WWW: <<http://www.refugees.org/resources/refugee-warehousing/archived-world-refugee-surveys/2009-world-refugee-survey.html>>.
- [18], [19] THE UN REFUGEE AGENCY. *UNHCR Statistical Yearbook 2009*. [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.unhcr.org/4ce532ff9.html>>.

- [20] GENERÁLNÍ KONZULÁT ČR V CHICAGU. *Vzdělávací systém v USA*. [online] 2000. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/chicago/cz/kultura_co_nas_ceka/skolstvi/vzdelavaci_system_v_usa/index.html>.
- [21] INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCE. The Condition of Education [online]. [cit. 2012-09-10]. Dostupný z WWW: <<http://nces.ed.gov/programs/coe/index.asp>>.
- [22] GENERÁLNÍ KONZULÁT ČR V CHICAGU. *Vzdělávací systém v USA*. 2000 [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/chicago/cz/kultura_co_nas_ceka/skolstvi/vzdelavaci_system_v_usa/index.html>.
- [23] ED.gov. U.S. *Department of Education* [online]. [cit. 2012-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.ed.gov/about/offices/list/osers/programs.html>>.
- [24] KOMERS, P. 2012. Hmongové a jejich osud v jihovýchodní Asii. *Dálný východ*, 2 (2), 28-37. [online]. [cit. 2012-10-11] 28-38 s. Dostupný z WWW: <http://www.kas.upol.cz/fileadmin/kas/veda/dalny_vychod/Dalny_vychod_2012_roc._2_c._1.pdf>.
- [25],[26] LEE, G. Y.: The Shaping of Traditions: Agriculture and Hmong Society *Hmong Studies Journal* [online] 2005. č.6, s.1-33 [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://hmongstudies.org/LeeHSJ6.pdf>>.
- [27] KLUB HANOI *Mezi vietnamskými Hmongy* [online] 2004. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cislocianku=2004092301>>.
- [28] CHMELARĚ, J.: *Národnostní menšina Miao* [online] 2009. [cit. 2012-07-10]. str. 12. Dostupný z WWW: <<http://theses.cz/id/6cf9xx/MiaoHmong.pdf>>.
- [29] TAPP, N. The Hmong from China. In EMBER, M.; EMBER, C. L.; SKOGGARD, I. *Encyclopedia of Diasporas*. New York: Springer Science+Business Media, 2005. s.111. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2783240>>.

- [30] TAPP, N. The Hmong from China. In EMBER, M.; EMBER, C. L.; SKOGGARD, I. *Encyclopedia of Diasporas*. New York: Springer Science+Business Media, 2005. s.113. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2783240>>.
- [31], [32] KOMERS, P. 2012. Hmongové a jejich osud v jihovýchodní Asii. *Dálný východ*, 2 (2), 28-37. [online]. [cit. 2012-10-11] 28-38 s. Dostupný z WWW: <http://www.kas.upol.cz/fileadmin/kas/veda/dalny_vychod/Dalny_vychod_2012_roc._2_c._1.pdf>.
- [33], [34] KOMERS, P. 2012. Hmongové a jejich osud v jihovýchodní Asii. *Dálný východ*, 2 (2), 28-37. [online]. [cit. 2012-10-11] 28-38 s. Dostupný z WWW: <http://www.kas.upol.cz/fileadmin/kas/veda/dalny_vychod/Dalny_vychod_2012_roc._2_c._1.pdf>.
- [35] UNICEF. *At a glance: Lao People's Democratic Republic* [online] 2012. [cit. 2012-11-11]. Dostupný z WWW: <http://www.unicef.org/infobycountry/laopdr_18891.html>.
- [36] KOHN, G. C. *Velká encyklopedie válek. Průvodce válečnými konflikty od starověku až po dnešek*, Praha: Jota, 1997.
- [37], [38] KELNAR, T. *Válka ve Vietnamu a role hnutí za občanská a lidská práva ve Spojených státech amerických* [online] 2007. [cit. 2012-11-11]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/th/78742/fss_b/bakalarska-prace.pdf>.
- [39] KAMAS, D. *Válka ve Vietnamu. (1964-1975)*, Olomouc, Votobia 1997.
- [40] KELNAR, T. *Válka ve Vietnamu a role hnutí za občanská a lidská práva ve Spojených státech amerických* [online] 2007. [cit. 2012-11-21]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/th/78742/fss_b/bakalarska-prace.pdf>.
- [41] CHUDOBOVÁ, N.: *Vietnamská válka, Hra mocností* [online] 2007. [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/th/16330/fss_b/Vietnamska_valka__Hra_mocnosti.pdf>.

[42] ŠLECHTA, O. Hmongové a jejich vůdce. In: *Revue politika* [online] 1/2011. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.revuepolitika.cz/clanky/1412/hmongove-a-jejich-vudce>>.

[43] HMONG PAGES. *General Vang Pao* [online]. [cit. 2012-06-10] Dostupný z WWW: <<http://www.hmongpages.com/index.php/news/2-news/22-rip-general-vang-pao>>.

[44] ŠLECHTA, O. Hmongové a jejich vůdce. In: *Revue politika* [online]. 1/2011. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.revuepolitika.cz/clanky/1412/hmongove-a-jejich-vudce>>.

[45] KOMERS, P. 2012. Hmongové a jejich osud v jihovýchodní Asii. *Dálný východ*, 2 (2), 28-37. [online]. [cit. 2012-10-11] Dostupný z WWW: <http://www.kas.upol.cz/fileadmin/kas/veda/dalny_vychod/Dalny_vychod_2012_roc._2_c._1.pdf>.

[46] ŠLECHTA, O. Hmongové a jejich vůdce. *Revue politika* [online] 1/2011. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.revuepolitika.cz/clanky/1412/hmongove-a-jejich-vudce>>.

[47], [48] KOMERS, P. 2012. Hmongové a jejich osud v jihovýchodní Asii. *Dálný východ*, 2 (2), 28-37. [online]. [cit. 2012-10-11] Dostupný z WWW: <http://www.kas.upol.cz/fileadmin/kas/veda/dalny_vychod/Dalny_vychod_2012_roc._2_c._1.pdf>.

[49] KLUB HANOI *Mezi vietnamskými Hmongy* 2004 [online]. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2004092301>>.

[50] KOMERS, P. 2012. Hmongové a jejich osud v jihovýchodní Asii. *Dálný východ*, 2 (2), 28-37. [online]. [cit. 2012-10-11] Dostupný z WWW: <http://www.kas.upol.cz/fileadmin/kas/veda/dalny_vychod/Dalny_vychod_2012_roc._2_c._1.pdf>.

- [51] U.S. CENSUS BUREAU. 2005 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <http://www.census.gov/history/www/programs/demographic/american_community_survey.html>.
- [52] U.S. CENSUS 2010. *Southeast Asian Americans State Populations* [online]. [cit. 2012-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://hmongstudies.org/SoutheastAsianAmericans2010Census.html>>.
- [53] U.S. CENSUS 2011. Selected population profile in the United States, *American Community Survey*. [online]. [cit. 2012-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://hmongstudies.org/2011ACS1YearEstimateHmongUSProfile.pdf>>.
- [54] U.S. DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. 2008. *Yearbook of Immigration Statistics*: [online] 2007. [cit. 2012-06-11]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2007/ois_2007_yearbook.pdf>.
- [55] NGO, B. The Affective Consequences of Cultural Capital: Feelings of Powerlessness, Gratitude and Faith among Hmong Refugee Parents. *Journal of Southeast Asian American Education & Advancement* [online] 2008. č.3, s.1-16. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://jsaaea.coehd.utsa.edu/index.php/JSAAEA/article/viewFile/28/53>>.
- [56] U.S. CENSUS BUREAU. [online] 2005. [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <http://www.census.gov/history/www/programs/demographic/american_community_survey.html>
- [57] BACH, R.a CARROLL-SEGUIN, R.: Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees. *International Migration Review* [online]. 1986, roč.20 č.2, s.385-404. [cit. 2012-06-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>>.
- [58] U.S. CENSUS BUREAU. *How the Census Bureau Measures Poverty* [online]. [cit. 2012-11-11] Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/hhes/www/poverty/about/overview/measure.html>>.

- [59] BACH, R.a CARROLL-SEGUIN, R.: Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees. *International Migration Review* [online]. 1986, roč.20 č.2, s.385-404. [cit. 2012-06-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>>.
- [60] HMONG CENSUS PUBLICATION: DATA & ANALYSIS. Hmong National Development Inc. [online] 2000. s.1-44. [cit. 2012-05-10] Dostupný z WWW: <<http://hmongstudies.org/HmongCensusReport.pdf>>.
- [61] HMONG CENSUS [online] 2005. [cit. 2012-05-10] Dostupný z WWW: <<http://hmongstudies.org/HmongProfile2005ACS.pdf>>.
- [62] ZVOLÁNEK, P. Thajsko: Konec velkých prázdnin. Národ s mnohoženstvím na cestě do Ameriky. In: *Asean.cz* [online] 2005. [cit. 2012-08-11] Dostupný z WWW: <<http://vietnam.asean.cz/clanek/148-thajsko-konec-velkych-prazdnin>>
- [63] KOMERS, P. 2012. Hmongové a jejich osud v jihovýchodní Asii. *Dálný východ*, 2 (2), 28-37. [online]. [cit. 2012-10-11] Dostupný z WWW: <http://www.kas.upol.cz/fileadmin/kas/veda/dalny_vychod/Dalny_vychod_2012_roc_2_c_1.pdf>.
- [64], [65] NGO, B. The Affective Consequences of Cultural Capital: Feelings of Powerlessness, Gratitude and Faith among Hmong Refugee Parents.. *Journal of Southeast Asian American Education & Advancement. Journal of Southeast Asian American Education & Advancement*. [online] 2008. č.3., s.1-16. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://jsaeea.coehd.utsa.edu/index.php/JSAAEA/article/viewFile/28/53>>.
- [66], [67], [68] KOLTYK, J. A.: New Pioneer in the Heartland: Hmong Life in Wisconsin. *The History Teacher* [online] 2008. roč.32, č.1, s.90-117. [cit. 2012-05-10] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/494424>>

- [69] KOLTYK, J. A.: New Pioneer in the Heartland: Hmong Life in Wisconsin. *The History Teacher*. č.32 (1), s.90-117. 2008 [online]. [cit. 2012-05-10] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/494424>>
- [70] YOSHIKAWA, T. From a Refugee Camp to the Minnesota State Senate: A Case Study of a Hmong American Woman's Challenge. *Hmong Studies Journal* 2006. č.7, s.1-23.
- [71] FONER, N.: The Immigrant Family: Cultural Legacies and Cultural Changes. *International Migration Review*. [online] 1997. roč.31, č.4, s. 961-974. [cit. 2012-11-11] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2547420>>.
- [72] MCBRIEN, L.: Educational Needs and Barriers for Refugee Students in the United States. *American Educational Research Association* [online] 2005. roč.75, č.3, s. 329-364. [cit. 2012-05-05] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/3515985>>.
- [73], [74], [75] LEE, J., GREEN, K. Hmong Parental Involvement and Support: A Comparison Between Families of High and Low Achieving High School Seniors. *Hmong Studies Journal*. 2008. č.9., s.1-27.
- [76] LEE, J., GREEN, K. Hmong Parental Involvement and Support: A Comparison Between Families of High and Low Achieving High School Seniors. *Hmong Studies Journal*. 2008. č.9., s.1-27.
- [77], [78], [79] LEE, G. Z., Ph.D.: Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora, *Hmong Studies Journal*. 2009. č.7, s.1-33.
- [80] LEE, J., GREEN, K. Hmong Parental Involvement and Support: A Comparison Between Families of High and Low Achieving High School Seniors. *Hmong Studies Journal*. 2008. č.9., s.1-27.
- [81], [82] GENSHEIMER, L., PhD: Learning from the experiences of Hmong mental health providers. Saint Cloud State University, *Hmong Studies Journal* 2006. č.7, s.1-31.

- [83] HMONG AMERICAN PARTNERSHIP 2012. *Community engagement*. [online]. [cit. 2012-07-05] Dostupný z WWW: <<http://www.hmong.org/resources/1/PDF/Community%20Engagement%20Report%20-%20Final.pdf>>.
- [84] HMONG AMERICAN PARTNERSHIP 2012 *Programs* [online]. [cit. 2012-07-05] Dostupný z WWW: <<http://www.hmong.org/programs.aspx>>.
- [85] HMONG AMERICAN PARTNERSHIP 2012 [online]. [cit. 2012-07-05] Dostupný z WWW: <<http://www.hmong.org/default.aspx>>.
- [86] PHAM, D. *Understanding Vietnamese Culture* [online]. [cit. 2012-07-05] Dostupný z WWW: <<http://www.health.state.mn.us/divs/idepc/refugee/globalbbviet.pdf>>.
- [87] MULLEROVÁ, P.: *Stručná historie států – Vietnam*, Libri, 2004, Praha, 1. vyd., str.16
- [88] MULLEROVÁ, P.: *Stručná historie států – Vietnam*, Libri, 2004, Praha, 1. vyd., str.103
- [89] KOHN, G. *Velká encyklopedie válek - Průvodce válečnými konflikty od starověku až po dnešek*. Nakladatelství Jota, Brno. 411 s.
- [90] MULLEROVÁ, P.: *Stručná historie států – Vietnam*, Libri, 2004, Praha, 1. vyd., str.55
- [91] MULLEROVÁ, P.: *Stručná historie států – Vietnam*. Nakladatelství Libri, 2004, Praha, 1. 119 s.
- [92] KOHN, G.: *Velká encyklopedie válek - Průvodce válečnými konflikty od starověku až po dnešek*. Nakladatelství Jota, Brno. 411 s.

- [93] INKLUZIVNÍ ŠKOLA. *Vietnamská socialistická republika* [online]. [cit. 2012-06-05] Dostupný z WWW:
<<http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>>.
- [94] KLINDEROVÁ-ZBOŘILOVÁ, I., *Vietnamská socialistická republika*. Praha: Svoboda, 1987. 205 s.
- [95] LÖWENSTEINOVÁ, M. a spol. *Aktuální Problémy zemí východní Asie* [online] [cit. 2012-06-02]. Dostupný z WWW:
<http://udlv.ff.cuni.cz/oppa/files/aktualni_problemy.pdf>.
- [96] KOCOUREK, J.: *Vietnamci v ČR*. [online]. [cit. 2012-07-05] Dostupný z WWW:
<<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=199&lst=108>>.
- [97] MARINO, K.: Women Vietnamese Refugees in the United States: Maintaining Balance between Two Cultures. *The History Teacher* [online] 1998. roč.32, č.1, s.90-117. [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/494424>>.
- [98] PHAM, D. *Understanding Vietnamese Culture* [online]. [cit. 2012-07-05] Dostupný z WWW:
<<http://www.health.state.mn.us/divs/idepc/refugee/globalbbviet.pdf>>.
- [99] INKLUZIVNÍ ŠKOLA. *Vietnamská socialistická republika* [online]. [cit. 2012-06-05] Dostupný z WWW:
<<http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>>.
- [100] KOCOUREK, J. Vietnamci v ČR. *Sociologický webzin*. Sociologický ústav AV v ČR. [online]. 2005 [cit. 2012-07-05] Dostupný z WWW:
<<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=199&lst=108>>.
- [101] U.S. CENSUS Selected population profile in the United States, *American Community Survey* [online] 2011. [cit. 2012-10-11]. Dostupný z WWW:
<http://hmongstudies.org/2011ACS1YearEstimateVietnameseUSProfile.pdf>

- [102] MASERY, D. S. The New Immigration and Ethnicity in the United States Author(s), *Population and Development Review*, [online] 1995, roč.21, č.3, s. 631-652 [cit. 2012-07-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2137753>>.
- [103] U.S. CENSUS 2010. *Southeast Asian Americans State Populations* [online]. [cit. 2012-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://hmongstudies.org/SoutheastAsianAmericans2010Census.html>>.
- [104] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>.
- [105] MARINO, K.: Women Vietnamese Refugees in the United States: Maintaining Balance between Two Cultures. *The History Teacher* [online] 1998. roč.32, č.1, s.90-117. [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/494424>>.
- [106] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>.
- [107] U.S. DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. 2009. [online]. [cit. 2012-06-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.dhs.gov/index.shtm>>.
- [108] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>.
- [109] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2008 [online]. [cit.2012-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.migrationinformation.org/usfocus/display.cfm?ID=691>>.
- [110] STRITIKUS, T; NGUYEN, D: Strategic Transformation: Cultural and Gender Identity Negotiation in First-Generation Vietnamese Youth. *American Educational Research Journal*. 2007. roč.44, č.4, s. 853-895.
- [111] PYKE, A.: The Normal American Family as an Interpretive Structure of Family Life among Grown Children of Korean and Vietnamese Immigrants. *Review of Educational Research*. 2010. roč.75, č.3, s. 329-364.

[112] STRITIKUS, T; NGUYEN, D: Strategic Transformation: Cultural and Gender Identity Negotiation in First-Generation Vietnamese Youth. *American Educational Research Journal*. 2007. roč.44, č.4, s. 853-895.

[113] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2008 [online]. [cit.2012-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.migrationinformation.org/usfocus/display.cfm?ID=691>>.

[114] U.S. DEPARTMENT OF LABOUR. 2009. *Foreign-born workers: Labour Force Characteristics in 2008* [online]. Washington, DC: Bureau of Labour Statistics, [cit. 2012-07-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.bls.gov/news.release/pdf/forbrn.pdf>>.

[115] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2008 [online]. [cit.2012-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.migrationinformation.org/usfocus/display.cfm?ID=691>>.

[116] VietAID 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW: <http://www.vietaid.org/?page_id=21>.

[117] VietAID 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW: <<http://www.vietaid.org/>>.

[118], [119], [120] SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ SKUPINY: *Co je asimilace, co je integrace* 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW: <<http://studie.blog.cz/0902/co-je-to-asimilace-co-to-je-integrace>>.

[121] SLOVNIK ABZ. Marginalizace 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/marginalizace>>.

[122] MONTERO, D. Transition to Nowhere: Vietnamese Refugees in America. by William T. Liu; Vietnamese Americans: Patterns of Resettlement and Socioeconomic Adaptation in the United States. *Social Forces* [online]. 1983, roč.62, č.1, s.285-287. [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW <<http://www.jstor.org/stable/2578377>>.

[123] HUD. Federal Definition of Homeless. 2011. [online]. [cit. 2012-05-11].
Dostupný z
WWW:<<http://portal.hud.gov/hudportal/HUD?src=/topics/homelessness/definition>>.

[124] PASSEL, J.S. a COHN, D. *U.S. Population Projections: 2005 – 2050*. Pew Research Center. 2008 [online]. [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW:
<<http://pewhispanic.org/files/reports/85.pdf>>.

[125], [126], [127] BERNSTEIN, R. a EDWARDS, T. An Older and More Diverse Nation by Midcentury. *U.S. Census Bureau News* [online]. 2008. [cit. 2012-01-02].
Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/Press-Release/www/releases/archives/population/012496.html>>.

Seznam tabulek a jejich zdrojových dat:

Tabulka č.1: LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran

Tabulka č. 2: LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran

Tabulka č. 3: BACH, Robert; CARROLL-SEGUIN, Rita: *Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees* 2008
[online]. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>> .

Tabulka č. 4: BACH, Robert; CARROLL-SEGUIN, Rita: *Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees* 2008
[online]. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>> .

Tabulka č. 5: MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2008 [online]. [cit.2012-06-06].
Dostupný z WWW: <http://www.migrationinformation.org/usfocus/display.cfm?ID=691>

Tabulka č. 6: AMERICAN COMMUNITY SURVEY 2008. [online] [cit. 2012-06-06].

Dostupný z WWW: <

http://www.census.gov/acs/www/data_documentation/2009_release/>

Tabulka č. 7: US CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z

WWW: <<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>

Tabulka č. 8: LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran

Tabulka č. 9: BACH, Robert; CARROLL-SEGUIN, Rita: *Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees* 2008

[online]. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>> .

Seznam grafů a jejich zdrojových dat:

Graf č. 1: U.S. CENSUS BUREAU - AMERICAN COMMUNITY SURVEY, 2007 [online]. [cit 2012-07-02]. Dostupný z WWW: < http://www.census.gov/acs/www/data_documentation/2007_release/

Graf č. 2: MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2008 [online]. [cit.2012-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.migrationinformation.org/usfocus/display.cfm?ID=691>>

14 Přílohy

14.1 Hmongská populace v číslech:

Místo	Hmongská populace (2010)
Spojené státy americké	260 076
Kalifornie	91 224
Minnesota	66 181
Wisconsin	49 240
Severní Karolína	10 864
Michigan	5 924
Kolorado	3 859
Georgia	3 623
Aljaška	3 534
Oklahoma	3 369
Oregon	2 920
Washington	2 404
Arkansas	2 143
Kansas	1 732
Missouri	1 329
Jižní Karolína	1 218
Florida	1 208
Massachusetts	1 080
Pensylvánie	1 021
Rhode Island	1 015
Texas	920
Illinois	651
Ohio	589
Iowa	534
Utah	426
Tennessee	400
New York	296
Nevada	254
Montana	253
Arizona	229
Connecticut	225
Indiana	218
Nebraska	188
Virginia	188
Alabama	122
Jižní Dakota	94
Hawaii	87
New Jersey	83
Maryland	76
Kentucky	71
Mississippi	50
Louisiana	49
Idaho	44
Severní Dakota	33
Nové Mexiko	28
Nový Hampshire	27
District of Columbia	26
Wyoming	8
Maine	7
West Virginia	5
Delaware	3
Puerto Rico	3
Vermont	1

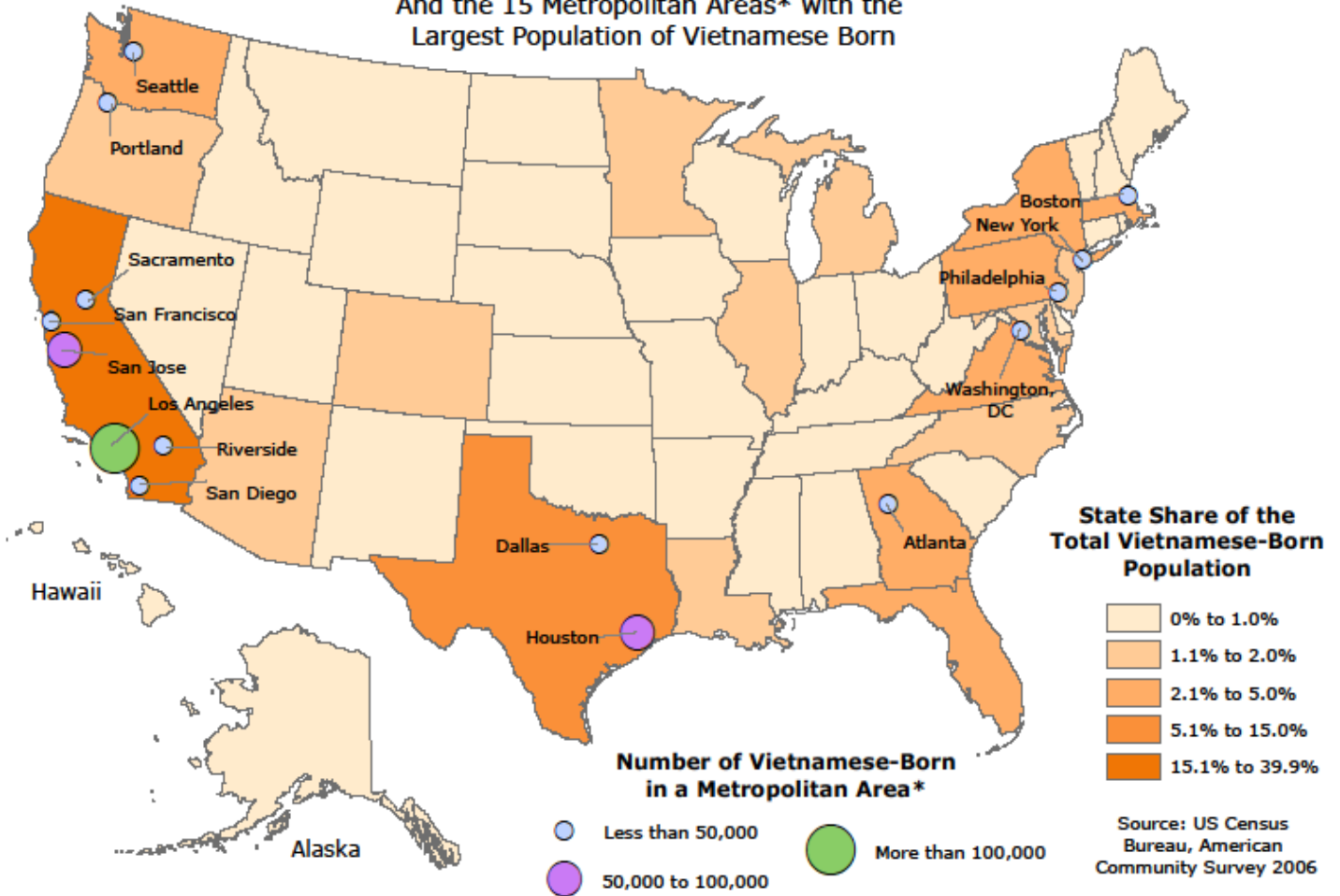
Zdroj: U.S. Census Bureau, 2010

14.2 Podíly vietnamské populace ve federálních státech USA

State Proportion of the Vietnamese-Born Population in the United States

And the 15 Metropolitan Areas* with the Largest Population of Vietnamese Born

Map created by Trudy Rebert
© 2008 Migration Policy Institute

* Refers to Metropolitan Statistical Areas